

A është
KURANI
vepër e njeriut ?

Senad Maku

Titulli:

A është Kurani vepër e njeriut ?

Autori:

Ma.sci. Senad Maku

Kontakt, E-Mail:

senad_maku@yahoo.com

senadmaku@gmail.com

Mob.: +382 69 649 664

www.bibladhekurani.com

Recensent:

Prof.Dr. Zija Abdullahu

Ma.sci. Mirsad Asllani

Redaktor gjubësorë:

Feriz Gashi

Botim në formatin elektronik

Ulqin, 2020

ISBN 978-9940-9991-2-4

© Ribotimi dhe shumëzimi pa lejen e autorit nuk lejohet.

Të gjitha të drejtat e rezervuara.

*“Me emrin e Allahut, Bëmirësit të
përgjithshëm, Mëshiruesit të posaçëm”*

FENOMENI I SHPIFJEVE NDAJ KUR'ANIT FAMËLARTË

HYRJE

Kur'ani dhe prejardhja e tij janë çështjet kryesore, për të cilat kundërshtarët e tij kanë shprehur më së shumti dyshime. Disa persona të caktuar, me një mendjengushtësi dhe gjykim jo të kthjellët, mundohen që të mbjellin farën e dyshimit mbi autenticitetin (vërtetësinë) e tij si Libër Hyjnor.

Shumë libra dhe revista e paraqesin Kur'anin si një vepër të mendjes njerëzore, krijuar prej një “mashtuesi” të Pejgamberisë. Shpifje dhe keqinterpretime të tilla ndaj fesë Islame hasim edhe në literaturën shqipe, p.sh. tek “Çeta e profetëve” e Pjetër Bogdanit. Kohët e fundit edhe shtëpia botuese “Tenda” në Prishtinë, e cila luan rrolin e tutorit, e udhëhequr nga një grup njerëzish antiislamë, ka botuar një seri librash përplot shpifje e të pavërteta rreth Kur'anit dhe parimeve të fesë Islame në përgjithësi¹. Një luftë e pande-

---

¹ Ndër librat e botuara kundër Islamit nga kjo shtëpi botuese veçojmë: a) A është Kurani fjalë e Perëndisë; b) Bibla dhe Kurani - një krahasim historik; c) Muhamedi- A është profet; d) Embrionologjia e Kuranit; e) Mbi Kurani; f) Perënditë paraislame të

rshme kulturore-antiislame kohët e fundit po bëhet edhe nëpërmjet masmediave të ndryshme. Përpjekjet e tyre të jashtzakonshme dhe puna e madhe që kanë kryer, ka patur një objektiv të qartë: atë të çoroditjes së njerëzve të thjeshtë e të pafajshëm nën maskën e punimeve shkencore. Shpeshherë qëllimet dhe idetë e tyre janë mbështetur e përkrahur edhe nga emra muslimanë. Në këtë mënyrë ata kinse provojnë se idetë e tyre, të krijuara me kaq mund, përqafohen edhe prej muslimanëve ”të zhvilluar e me horizont”.²

Disa nga njerëzit, megjithëse veten e konsiderojnë si muslimanë, kanë shpërfillur parimet bazë të fesë islame, qoftë për qëllime politike, qoftë për qëllime financiare. Disa të tjerë shprehin dyshimin se Muhamedi s.a.v.s., është autori i vetëm i këtij libri. Por, shpifjeve dhe trillimeve të tilla Allahu xh.sh. u është përgjigjur në këtë mënyrë në Kur'anin Famëlartë:

“Ky Kuran nuk është i tillë që të mund të bëhej prej dikujt tjetër veç Allahut. Përkundrazi, ai është vërtetues i shpalljeve të mëparshme dhe shpjegues i Ligjit (për njerëzit) dhe, pa dyshim, është zbritur nga Zoti i botëve!

Nëse ata thonë: “Ai (Muhamedi) e ka trilluar atë (Kuranin)”, thuaju: “Atëherë, sillni një sure të ngjashme me të dhe thirrni (në ndihmë) kë të mundni, përveç Allahut, nëse thoni të vërtetën!”

---

arabëve; g) Veli i grisur; h) Perëndia të do, miku im musliman; i) Përballimi i Islamit; j) Përballi muslimanët me krishtin; etj.

² Hamza Mustafa Nijazi, “Burimet e Kur'anit”, Mitrovicë 1996, fq. 1.

Por ata e mohojnë atë që nuk e njohin plotësisht (Kur'anin), ndërkohë që nuk u ka ardhur ende përmbushja e (premtimeve të) tij. Kështu kanë mohuar edhe popujt që ishin para tyre; prandaj shiko si kanë përfunduar keqbërësit.

Disa prej tyre besojnë në atë (Kur'an) e disa nuk besojnë. Zoti yt i njeh më së miri ngatërrestarët". (Junus, 37-40.)

"Atij nuk mund t'i afrohet gënjeshtria nga asnjëra anë. Kjo është shpallje prej një të Urti që meriton të gjitha lavdet". (Fussilet, 42.)

"Por Ne e godasim të pavërtetën, me të vërtetën, e cila e shkatërron atë dhe ajo zhduket. Dhe, mjerë për ju, për atë që i vishni (Allahut!)". (*El Enbija, 18.*)

A ËSHTË MUHAMEDI AUTORË I KUR'ANIT

Teoria më e përhapur midis jomuslimanëve është ajo se "Muhamedi është autor i Kur'anit". Për ta kuptuar pozicionin e tyre është e rëndësishme të kemi parasysh se çfarë thotë Kur'ani për burimin (originën) e tij. Allahu në Kur'anin Famëlartë thotë:

"Se me të vërtetë ai është Kur'an i famshëm".

"Është i zbritur prej Zotit të botëve". (El Vakia, 77,80.)

“Nuk ka dyshim se ky (Kur’an) është shpallje (zbritje) e Zotit të botëve. Atë e zbriti Shpirti besnik (i besueshëm) (Xhebraili)”. (Esh Shuara, 192-193.)

Mënyra se si thuhet kjo, të jep përshtypjen se këto janë fjalë të Krijuesit drejtuar krijesave të tij. Të gjithë kapitujt përveç kapitullit të 9-të fillojnë me formulën:

“Me emrin e Allahut, Bëmirësit të përgjithshëm, Mëshiruesit të posaçëm”.

Pretendimi se Muhamedi s.a.v.s., ka shkruar Kur’anin nuk është i sotëm; ai daton që nga koha e Pejgamberit. Një pretendim të tillë e kishte shprehur madje edhe vetë populli i tij.

Për të hedhur poshtë këto pretendime, Allahu Fuqiptotë i kërkoi pejgamberit, Muhamedit s.a.v.s., t’i drejtohet popullit me fjalët:

“E, kur u lexohen shpalljet Tona të qarta, atëherë ata që nuk shpresojnë se do të dalin, para Nesh thonë: “Na sill ndonjë Kuran tjetër ose ndërroje atë!” Thuaj (o Muhamed): “Është e pamundur ta ndërroj unë atë nga ana ime. Unë shkoj vetëm pas asaj që më është shpallur. Unë druaj, nëse e kundërshtoj Zotin tim, dënimin e Ditës së Madhe.

Thuaj: “Sikur të kishte dashur Allahu, unë nuk do t’jua kisha lexuar dhe as që do të bënte Ai që ta mësoni ju atë. Unë kam jetuar një kohë (të gjatë) në mesin tuaj para profetësisë (as nuk kam ditur shkrim as nuk kam lexuar), a nuk po mendoni?” (Junus, 15-16.)

Dihet se Muhamedi s.a.v.s., ishte një njeri që nuk dinte shkrim e lexim. Ai jetoi mes popullit të tij dyzet vjet pa treguar as edhe njëherë ndonjë shenjë të madhe të dijes. Prandaj, si mund të shpjegohet që ai arriti të shkruante Kur'anin, madhështia e të cilit është e pakrahasueshme? Besojmë se ky është një argument i fuqishëm që hedh poshtë pretendimet e atyre që thonë se Kur'ani është libër i Muhamedit s.a.v.s.

Thomas Carlyle³ në lidhje me arsimimin e Muhamedit s.a.v.s. ka thënë: *“Nuk dubet të harrojmë edhe një rrethanë: se ai nuk ka vijuar shkollën; atë që ne e quajmë shkollim, ai kurrë nuk e ka bërë”*.⁴ Poashtu Inxhinieri dhe studiuesi me origjinë çifute, Dr. A. N. Sousa⁵, në lidhje me këtë thotë: *“Zoti i Madhëruar, mrekullinë e Kur'anit dhe analfabetizmin e Muhamedit, i ka bërë argument për vërtetësinë e peygamberisë së tij dhe për vërtetësinë Hyjnore të Kur'anit”*.⁶

Se peygamberi, Muhamedi s.a.v.s., nuk dinte shkrim e lexim, këtë e dëshmon edhe Allahu në Kur'anin Famëlartë:

“Ti (Muhammed) nuk ishe që lexojshë ndonjë libër para këtij (Kuranit), e as që shkruajshe atë me dorën tënde të

---

³ Thomas Carlyle (1795-1881) ishte një shkrimtar skocez, historian dhe reformator shoqëror.

⁴ Ahmed Deedat, *“Kur'ani- Mrekullia e mrekullive”*, Podujevë, fq. 13.

⁵ Inxhinier dhe studiues nga Iraku, me origjinë çifute. Në studimin dhe ndikimin e Kur'anit, pranon fenë islame. Ka shkruar shumë studime, ka shkruar edhe kundër pretendimeve sioniste botërore nga aspekti historik.

⁶ Ajni Sinani, *“Të tjerët për Islamin”*, Prishtinë 2005, fq.108.

djathtë, përndryshe, do të dyshonin ata të prishurit". (El-Ankebutë, 48.)

Atëherë si mund të jetë e arsyeshme dhe a mund të pranojë logjika që një njeri që nuk dinte shkrim-lexim të jetë autor i një libri kaq madhështor, plotë dituri e përkushtim dhe sfidues i gjithësisë si Kur'ani?

Një njeri i paarsimuar, pa parë derën e shkollës, të sjellë e të predikojë një sistem individual, familjar, shoqëroro-ekonomik dhe juridik, pa të meta, kjo bie në kundërshtim me aparencën mendore e logjike, sidomos po të jetë ky sistem aq i shkëlqyer, sa të zbatohet për shekuj të tërë nga një sërë kombesh miq e armiq midis tyre e të ruajë gjer më sot freskin e vet!⁷

Si dje, ashtu edhe sot është po ai Person i pa shkrim e i palexim që vazhdon t'i sfidojë të gjitha çjanë shkruar e thënë nga dijetarët dhe letrarët më të mëdhenj të të gjitha kohëve. Sot, kur në përgjithësi pranohet se shkencat kanë arritur një zhvillim të madh, ai sikur u thotë fizikantëve, kimistëve, astronomëve, mjekëve, sociologëve, poetëve e shkrimtarëve, të gjithëve: "*Bëhuni bashkë e sillni jo shumë, por vetëm një pjesë, sa një surë⁸ e Kur'anit!*"⁹ Në Kur'anin Famëlartë Allahu xh.sh. i kërkon Muhamedit s.a.v.s., që tu drejtohet atyre që pretendojnë se Kur'ani është vepër e njeriut, me fjalët:

---

⁷ F.G., "*Lëkundjet që sollli shënkull!*", Tiranë 1998, fq. 93.

⁸ Sure (arab.) – Kapitull i Kuranit. Kapitulli përbëhet prej një numri të caktuar ajetesh (citatesh). Gjithsej në Kuran ka 114 kapituj.

⁹ F.G., "*Nen hijen e Besimit- 2*", Tiranë 2004, fq. 129-130.

Thuaj: “Sikur të tuboheshin të gjithë njerëzit dhe xhindet për të hartuar një Kuran të tillë, ata nuk do të mund të hartonin një të ngjashëm me të, madje, edhe sikur ta ndihmonin njëri - tjetrin”. (El Isra, 88.)

“Nëse ata thonë: “Ai (Mubamedi) e ka trilluar atë (Kurandin)!” Thuaju (o Mubamed!): “Sillni dhjetë sure të ngjashme (në bukuri dhe elokucencë) të trilluara (siç thoni ju) dhe thirrni në ndihmë kë të mundni, përveç Allahut, nëse thoni të vërtetën!” (Hudë, 13.)

“Nëse ju dyshoni në atë që ia kemi zbritur robit tonë (Mubamedit a.s.), atëherë hartoni një sure të ngjashme me atë që ia kemi shpallur atij! Thirrni në ndihmë edhe dëshmitarët tuaj (që i adhuroni) në vend të Allahut, nëse jeni të sigurtë (në thëniet tuaja se Kur’ani nuk është prej Zotit)”. (El Bekare, 23.)

“Nëse ata thonë: “Ai (Mubamedi) e ka trilluar atë (Kurandin)”, thuaju: “Atëherë, sillni një sure të ngjashme me të dhe thirrni (në ndihmë) kë të mundni, përveç Allahut, nëse thoni të vërtetën!”. (Junus, 38.) Që do të thotë, thirrni në ndihmë xhinnët, melaiket dhe të gjithë gjenitë e mendimit njerëzor dhe përpiloni së paku një kaptinë të ngjajshme. Kjo thirrje akoma është aktuale. Mirëpo, ende askush asnjëherë nuk arriti të bëjë asgjë.¹⁰

Ndryshimi ndërmjet mënyrës së shprehjes së Kur’anit dhe mënyrës së shprehjes së pejgamberit Muhamed s.a.v.s., dallohen mjaft lehtë. Ndërmjet stilit gjuhësor e letrar të

---

¹⁰ Mustafa Mahmud, “*Rruga për njohjen e Zotit*”, Shkup, 2011, fq. 99.

Kur'anit dhe stilit gjuhësor e letrar të hadithëve (porosive) të Pejgamberit s.a.v.s., ka një ndryshim shumë të madhë. Gjuha e hadithëve të pejgamberit ishte shumë më e kuptueshme, karshi shprehjeve Kur'anore, nga të cilat habiteshin dhe mahniteshin edhe vetë arabët. Duke lexuar porosinë e Pejgamberit s.a.v.s., kuptohet qartë se aty pervijohet imazhi i një njeriu që mendon e bisedon i përrulur nga frika e Allahut xh.sh., kurse në zërin e Kur'anit ndihet një guxim i lartë, një vizion tronditës e një tingëllim madhështore. Logjikisht, nuk është as e mundur dhe as e pranueshme që në shprehjen e një njeriu të sendërtohen aty për aty dy stile aq të ndryshme nga njëra-tjetra.¹¹ Këtu shihet se Muhamedi s.a.v.s., është një njeri si të tjerët, me dallimin e vetëm se atij i shpallet, relevatë (shpallje) nga Zoti xh.sh., gjë të cilën e pohon vetë Kur'ani:

“Thuaj: Unë jam vetëm njeri, sikurse ju, mua më shpallet se vetëm një Zot është Zoti juaj, e kush është që e shpreson takimin e Zotit të vet, le të bëjë vepër të mirë, e në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos përziejë askë”. (El Kef, 110.)

Dhe, në fund, përse askush dhe asnjëherë nuk e dëgjoj Muhamedin s.a.v.s., të pranonte apo të theksonte se ai vetë ishte autor i Kur'anit?

---

¹¹ “Lëkundjet që sollin shekulli”, fq. 93.

PASURIA SI MOTIV?

Shpifja tjetër që i adresohet Muhamedit s.a.v.s., është “përfitimi material si motiv. Ndoshta *Muhamedi s.a.v.s., ishte dhënë pas pasurisë, ndaj ia atriboi Kur'anin Allahut xh.sh. me qëllim që të përfitonte më tepër*”. Megjithatë kjo hipotezë nuk përputhet me faktet historike.

Për ata që e njohin mënyren e të jetuarit të Muhamedit s.a.v.s., vetëm aludimi në përfitim material është një ofendim i rëndë. Në dokumentet historike është përshkruar në detaje mënyra e tij e të jetuarit, si para peygamberisë, ashtu edhe gjatë peygamberisë e deri në vdekjen e tij. Nuk ka dyshim, Muhamedi s.a.v.s. ishte i pasur edhe para se të shpallej Peygamber; ai ishte martuar me Hatixhen r.a.,¹² e cila ishte mjaft e pasur.¹³

Pra pozita financiare e Muhamedit s.a.v.s. ishte shumë më e mirë përpara sesa gjatë Peygamberisë së tij. Në moshën 25 vjeçare (15 vjet para se ai të shpallej Peygamber) u martua dhe pati jetë të rehatshme me Hatixhen r.a., e cila ishte një tregtare e pasur. Gjatë Peygamberisë së tij, standarti i jetës dhe gjendja e tij financiare nuk ishin për t'u patur zili.

---

¹² Shkurtesa: **r.a.**, lexohet: **Radija'll-llahu anhu/a** (Allahu qoftë i kënaqur me të)

¹³ Edukata Islame, nr. 24, fq. 12; Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, “*Kush e shkroi Kur'anin*”, Prishtinë 2006, fq. 13.

Transmetohet shpeshherë që ushqimi i tij i vetëm ditor ishin ca hurma. Një nga gratë e Pejgamberit s.a.v.s. tregonte se zjarri në shtëpinë e tyre ndodhte të mos ndizej një deri në dy muaj, ngaqë nuk kishin asgjë për të gatuar. I vetmi ushqim për të jetuar ishin hurmat dhe uji. Nganjëherë këtij ushqimi i shtohet edhe qumështi i dhisë, të cilin ia dhuronte populli i Medinës.

Omeri r.a. tregon: *“Vërtet e kam parë të dërguarin e Allahut s.a.v.s., gjatë tërë ditës, me barkun e ngjitur nga uria; nuk kishte as hurma të këqija që ta mbushte barkun e tij”*.¹⁴

Martin Lingsi¹⁵ në librin e tij: ”Muhamedi a.s., Jeta e tij, bazuar mbi burimet më të hershme”, thotë: *“Pejgamberi dhe familja e tij jetonin një jetë plot kursime. Aisha tregon se përpara pushtimit të Kaiberit ajo nuk kishte ngrënë kurrë hurma, sa të ngopej. “Varfëria e këtyre njerëzve ishte e tillë, sa që gratë e Pejgamberit nuk i kërkuan kurrë atij ndonjë gjë, përveç atyre gjërave më të nevojshme për të jetuar”*.¹⁶

Enesi r.a., thotë: *“Nuk e di ndonjëherë Resulullahu s.a.v.s., në jetën e vet të ketë parë në shtëpinë e vet pogaçe të butë dhe taze, samun apo dele të tërë të pjekur”*.

---

¹⁴ Imam Neveviu, “*Rijadus-Salihin*”, Prishtinë 1997, hadithi nr. 477 (shiko dhe hadithet 474-478).

¹⁵ **Martin Lings** (24 janar 1909 - 12 maj 2005), ishte një shkrimtar, studiues dhe filozof anglez. Ai njihet më së shumti si autori i librit: *“Muhamedi: Jeta e tij bazuar në burimet më të hershme”*, botuar për herë të parë në 1983.

¹⁶ Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 16.

Ajshja r.a., ka thënë: “Në shtëpinë e Resulullabut s.a.v.s. rrallëherë ndizej zjarri, ndoshta, dy-tri herë në dy muaj”. Urvetja e kishte pyetur: “E me çka ju ushqente?” Ajshja i ishte përgjigjur: “Me hurma dhe me ujë”.¹⁷

“Shumë herë Pejgamberi s.a.v.s., dhe familja e tij flinin krejtësisht të uritur dhe mbulonin trupin e tyre me rrobe të arnuara”.¹⁸

Omeri r.a., e përshkruan dhomën e Muhamedit s.a.v.s., si një kthinë skajshmërisht të varfër, me tri lëkura të thara bagëtie për shtrirje dhe një grusht elb për ushqim diku në qoshe. Duke parë gjendjen e rëndë në të cilën jetonte Pejgamberi, sytë e Omerit ishin mbushur me lotë. Muhamedi s.a.v.s. i kishte thënë: ”Përse po qan?” Omeri i ishte përgjigjur: “O Pejgamber i Allahut! E si të mos qaj kur shoh se në ç’gjendje ndodhesh. O Pejgamberi i Allahut! Lutu që Allahu të na japë ushqim të mjaftueshëm. Si ka mundësi që Persianët dhe Bizantinët, të cilët nuk kanë fe të vërtetë dhe nuk adhurojnë Allahun, por mbretërit e tyre, Kaizerin dhe Kohesrohen, të jetojnë në kopshte të lulëzuara e buzë shadërvanëve të pastër, ndërsa Pejgamberi i zgjedhur dhe robi i nënshtruar i Allahut të jetojë në varfëri të plotë! Pejgamberi i ishte përgjigjur: “O Omer akoma vazhdon të dyshosh për këtë gjë? Qetësia dhe rehatia në botën e përtejme janë shumë më të mira se qetësia

---

¹⁷ Saffijjurr Rahman El-Mubarekkfuri, “Nektari i vulosur i xhenetit”, Prishtinë 2001, fq. 559.

¹⁸ Edukata Islame, nr. 24, fq. 13.

dhe rehatia në këtë jetë. Të pafetë po shijojnë shumë të mira në këtë botë, ndërsa për ne të gjitha këto të mira janë rezervuar në jetën tjetër".¹⁹

Kur Muhamedi s.a.v.s., filloi të thërriste arabët tek Zoti i vetëm i vërtetë, ata i premtuan gjithçka, vetëm të hiqte dorë nga ky mision. I premtuan pasuri të pafundme, gratë më të bukura, pozitën më të lartë, por ja çfarë ishte përgjigja e Pejgamberit, Muhamed s.a.v.s.: "*Sikur të më jepni hënën në krabun e majtë dhe diellin në krabun e djathtë, unë nuk do të heq dorë nga thirrja e Allahut*".²⁰ Çfarë nënshtrimi prekës!

Muhamedi s.a.v.s., sa herë që merrte ndonjë dhuratë, (si në rastin kur kryetari i Fidakut i dhuroi 4 deve të ngarkuara me mall) ai ua shpërndante të varfërve dhe s'pranonte të merrte asgjë për vete. Kur Muhamedi s.a.v.s. vdiq, nuk kishte kurrfarë parash. Pasuria e vetme e tij ishin 7 dinarë, të cilat ai ua shpërndau të varfërve disa ditë përpara se të vdiste, duke patur frikë se mos i linte prapa.²¹

Ka gjithashtu edhe mjaft raste të tjera, të cilat tregojnë se jeta e Muhamedit s.a.v.s., nga fillimi i Pejgamberisë së tij e deri në vdekje, ishte një jetë e një njeriu që kurseu shumë, dhe ia privoi vetes shumë gjëra. Ideja se qëllimi i tij ishte përfitimi material, nuk përputhet me faktet historike. Kjo vërehet fare mirë edhe tek Enciklopedia e Re Katolike, vol I, fq. 1001:

---

¹⁹ Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 18; Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 14.

²⁰ Për më tepër lexo te, Saffijjurr Rahman El-Mubarekfuri, "*Nektari i Vulosur i Xhennetit*", fq. 114; Edukata Islame, nr. 24, fq. 12; Halil Ibrahim, "*Islami dhe Krishterimi*", fq. 44.

²¹ Hamza Mustafa Nijazi, "*Burimet e Kur'anit*", fq. 18.

*“Thubet se frymëzimi kryesor që e shtyu Muhamedin për të kryer revolucionin e tij fetar, ishte thjeshtë përfitimi ekonomik. Kjo hipotezë nuk u përshtatet fakteve që ne njohim”.*²²

DËSHIRA PËR PUSHTET DHE LAVDI?

Shpifja tjetër është se “Dëshira për pushtet dhe lavdi e shtyu Muhamedin s.a.v.s. të përpilonte Kur’anin”. Poashtu edhe kjo hipotezë nuk përpunohet me faktet historike. Ai për vite të tëra përjetoj fyerje nga arabët, megjithëse mund të ishte prijës i tyre, sepse një gjë të tillë ia kishin afruar vetë arabët. Edhe kur u bë udhëheqësi i tërë muslimanëve, mbeti po i njëjti. Karakteri i tij tregon qartë se ai nuk ishte i etur për pushtet e as për lavdi personale.

Muhamedi s.a.v.s., ishte një shembull i mahnitshëm modestie. Me gjithë rangun shoqëror, si peygamber që ishte dhe me gjithë përgjegjësinë e madhe, si burrë shteti, Muhamedi s.a.v.s. angazhohej edhe në punët e shtëpisë. Ai kujdesej për veshjet, riparonte këpucët dhe milte dhinë e tij.

Erdhi një kohë kur muslimanët, në shenjë respekti, filluan të çohen në këmbë sa herë që ndodheshin para tij, por Pejgamberi s.a.v.s. ua ndaloi një gjë të tillë. Poashtu Pejgamberi s.a.v.s. punonte bashkë me shokët e tij, edhe pse ata nuk dëshironin ta lejonin të punonte krah me ta. Po, në të tilla

---

²² Po aty, fq. 19.

raste Muhamedi s.a.v.s., u përgjigjej: *“E di që doni të më bëni një nder, por nuk do të doja”*.

Pasuesit e tij ishin gjithmonë të gatshëm t’i bindeshin, por ai gjithmonë ngulte këmbë se bindja duhej treguar ndaj Allahut xh.sh. e jo ndaj tij personalisht. Njëherë atij iu afrua një i huaj, i cili pothuajse dridhej nga nderimi që kishte për të dhe Muhamedi s.a.v.s., ngrohtësisht, ia hodhi dorën në qafë, duke i thënë: *“Qetësohu vëlla, unë jam vetëm biri i një gruaje e cila e hante bukën thatë”*.²³

Muhamedi s.a.v.s., kishte urdhëruar që varri dhe personaliteti i tij të mos ktheheshin në idhull pas vdekjes së tij. *“Mos e ktheni varrin tim në një vend adhurimi”, “Mos më lëvdoni mua ashtu siç lëvdonë krishterët Isain, birin e Merjemes, por thoni: Ai ishte rob i Allahut dhe lajmëtar i Tij”*.

Ata që thonë se Muhamedi s.a.v.s., e shkroi vet Kur’anin me qëllim që ti kënaqte ambicjet e tij për pushtet dhe lavdi, mund t’u them: Muhamedi s.a.v.s. natyrisht që do ti kishte hequr nga Kur’ani ato ajete të cilat mund të binin ndesh me ambicjet e tij. Por ai nuk e bëri këtë. E përse duhej të shkruante ai një libër i cili e detyronte t’i thoshte popullit se ai ishte i pafuqishëm dhe nuk dinte asgjë mbi forcat e mistershme, se ai nuk kishte sjellë asnjë doktrinë (parim) të re; se nuk di të shkruante dhe të lexonte dhe se ky libër nuk ishte fjalë e tij? (shih ajetet: Araf 188, Huxhurat 6, Kasas 86, Kehf 110, En’am 50 etj.). Po të jetë se Muhamedi s.a.v.s. pati për motiv, gjatë shkrimit të Kur’anit, dëshirën e marrë për

---

²³ Po aty, fq. 21.

pushtet, atëher është mjaft e vështirë të shpjegohet ekzistenca e këtyre ajeteve.²⁴

BASHKIMI DHE ÇLIRIMI I ARABËVE?

Teoria se “*Muhamedi s.a.v.s., e përpiloi Kur’anin me qëllim që t’i bashkonte dhe çlironte arabët*”, është e vështirë të mbrohet, sepse bashkimi i arabëve nuk ishte qëllimi i tij. Ideja që qëndron në thelb të Kur’anit, është një bashkim i njerëzve nën ombrellën e ligjit të Allahut, pa dallim ngjyre, race apo kombi. Po të jetë se uniteti i arabëve ishte ëndërra e përhershme e Muhamedit s.a.v.s., atëherë ai do ta kishte pranuar mjaft mirë ofertën për t’u bërë mbret i Arabisë dhe në këtë mënyrë do ta përdorte pushtetin dhe influencën e tij për të ndërtuar një Arabi të bashkuar. Por, Muhamedi s.a.v.s. e refuzoi një ofertë të tillë.

Kështu, të pohosh se Muhamedi s.a.v.s., kishte për qëllim arritjen e pushtetit, lavdisë, apo bashkimin e arabëve nëpërmjet të të shkruarit të Kur’anit dhe atribujmës së tij Allahut, është një naivitet i paskrupull.

Henri De Kastro, kur flet për Muhamedin s.a.v.s., ndër të tjera thotë: “*Nuk qe i dhënë pas stolive të kësaj bote dhe nuk ishte koprac. Ishte i përmbajtur dhe derisa u largua nga kjo botë, asnjëherë nuk u ngop me bukë elbi. Iu shmang ambicieve të kota, megjithatë arriti*

---

²⁴ Po aty, fq. 23.

dhe ia doli të zërë vendin më të lartë në vendet arabe. Por, ai nuk u dha pas totalitarizmit. Nuk pati fron, ministri dhe as gradë".²⁵

Faktet e tjera që hedhin poshtë tezën se Muhamedi s.a.v.s., është autor i Kur'anit, është se vetë Muhamedi s.a.v.s., korrigjohet nga Kur'ani për veprimet e tij. Për këtë mjafton të përmendet rasti kur Hamza r.a., axha i Pejgamberit s.a.v.s., u vra në betejën e Uhudit. Nxitur nga Hindi, gruaja e Ebu Sufjanit, trupi i tij u masakrua keq. Kur Pejgamberi s.a.v.s., erdhi dhe pa çfarë kishte ngjarë, tha: *"Kurrë nuk kam ndjerë në shpirt zemërim si ky që po provoj në këto çaste dhe, kur Allahu të më ndihmojë herën tjetër që të fitoj mbi Kurejshët, betohem se do të masakroj, dërmoj tridhjetë nga të vdekurit e tyre*". Por menjëherë pas kësaj atij i erdhi ajeti Hyjnor, i cili ia tërhiqte vërejtjen:

"Nëse ndëshkoni, ndëshkoni aq sa jeni ndëshkuar, por, nëse duroni, kjo është më e mira (rrugë) për të durueshmit". (En Nabl, 126.)

Dhe është e vërtet se ai nuk e përmbushi kërcënimin e tij, përkundrazi ai e ndaloi përgjithmonë masakrimin e kufomave pas betejës.²⁶

Në mënyrë të ngjajshme, kur Pejgamberi s.a.v.s., u plagos në luftën e Uhudit, ai i mallkoi armiqtë duke thënë: *"Si mund të begatojë ai popull që plagosë të Dërguarin e Allabut!"*. Si përgjigje

---

²⁵ Ajni Sinani, *Vep. e cit.*, fq. 147.

²⁶ Martin Lings, "MUHAMMAD, his life based on the earliest sources", Australia 1983, fq. 191.

ndaj këtij mallkimi, zbritën ajetet për t'ia tërhequr vëmendjen Pejgamberit s.a.v.s. (shih: Ali Imran, 128-129.)²⁷

Njëherë kishin ardhur te Pejgamberi s.a.v.s., disa mushrikë të Mekës për ta pyetur (provokuar) rreth disa ndodhive të padëguara në Hixhaz. Në këtë mënyrë ata donin të provonin nëse Pejgamberi kishte ndonjë burim të të dhënave për gjërat e fshehta dhe të papara. Pejgamberi s.a.v.s., u ishte përgjigjur: **“Nesër do tua them”** por ai nuk tha **“Po të dojë Allahu”**. Kur u kthyen ditën tjetër, Pejgamberi nuk pati ndonjë përgjigje për ta, dhe kjo gjë vazhdoi 15 ditë më radhë; Atij nuk i erdh asnjë lajm nga Allahu xh.sh.. Por, pastaj Allahu xh.sh. ia zbriti nëpërmjet Xhibrilit një ajet në formë qortimi:

“Dhe mos thuaj kurrsesi për ndonjë çështje: “Unë do të bëj këtë nesër!” Vetëm (nëse i shton): “Në dashtë Allahu!” E kur të harrosh, përmende Zotin tënd dhe thuaj: “Shpresohet se Zoti im do të më japë udhëzim edhe më të afërt prej këtij (të as-habi kehfî)”. (El Keft, 23-24.)²⁸

Martin Lings, te vepra e cituar, fq. 77, duke trajtuar domethënien e kësaj pritjeje pak a shumë të gjatë, shprehet: *“Vonesa e përgjigjes Hyjnore, ndonëse e dhimbshme për Pejgamberin dhe pasuesit e tij, ishte më të vërtetë një forcë më e madhe për të. Armiqtë e mohuan domethënien e kësaj vonese, por për ata Kurejsh, që ishin akoma të pavendosur, ky fakt ishte një pobim i qartë i asaj se Fjala e Shenjtë i vinte Muhamedit nga Qielli dhe ai as nuk kishte gisht e as nuk mund*

---

²⁷ Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 32.

²⁸ Martin Lings, *“MUHAMMAD, his life based on the earliest sources”*, fq. 77.

ta kontrollonte atë. Është e kuptueshme se, nëse Muhamedi do të kishte trilluar të gjitha ato çfarë kishte thënë më parë, nuk do të ishte vonuar kaq gjatë për këtë trillim të ri, veçanërisht në një çast të tillë ku rreziku qe mjaft i madh”.²⁹

Në Kur'an, më se 50 herë, Pejgamberit s.a.v.s, i thuhet **“Të pyesin ty për...”** dhe i jepen përgjigje që fillojnë me urdhërin **“Thuaj”**. Është krejt e qartë se Allahu xh.sh., është ai që u jep përgjigje pyetjeve për çështjet e kaluara e të padëguara, për haramet dhe hallallet, për format e adhurimit e të shpirtit, për Dhulkarnejnin etj., çështje të cilat tejkalojnë aftësitë dhe mundësitë e mendjes njerëzore. Kur i bënin pyetje, ndodhte që Pejgamberi të heshte duke pritur ajetin Kur'anor, që t'i zbriste si përgjigje. Ndodhte që kalonin ditë të tëra dhe atij nuk i vinte lajmëtari i qiellit, kështu që disa filluan të talleshin me të, duke i thënë: *“Të la Zoti ty... Hoqi dorë prej teje, etj., derisa zbriti ajeti:*

“Zoti yt nuk të ka braktisur, as nuk të ka përbuzur (o Muhamed)”. (Ed-Duba, 3.)³⁰

Nëse meditojmë pak për ajetet që lexuam më sipër dhe që do t'i lexojmë në vazhdim, si dhe për fjalën **“Thuaj”** e cila në Kur'an përsëritet 332 herë, bëhet e qartë se kjo fjalë u jepet njerëzve për të bërë një deklaratë të caktuar. Në pjesët e tjera të Kur'anit Pejgamberi urdhërohet: **“Shpall”, “Lëvdëro Zotin tënd”, “Gjunjëzohu”,** etj., prandaj me të drejtë

---

²⁹ Po aty, fq. 77.

³⁰ “Nen hijen e Besimit- 2”, fq. 146; Muhamed Sytari, “Përpyekje të dështuara”, Shkodër 2003, fq. 40.

pyesim: *A është kjo mënyra se si një njeri i flet vetes apo shkruan një libër?*³¹

Cili autor e kërcënon veten në veprën e vet, qoftë edhe në emër të dikujt tjetër ose me gojën e dikujt tjetër? Për më tepër, ndërsa pretendonte se fliste në emër të Allahut, a mund të bënte ndonjë deklaratë që do t'i sillte dëm pretendimit të vet? Gjithashtu, a fuste në librin e vet shprehje akuzuese ndaj vetes? Në Kur'an thuhet:

“Sikur ai (Muhamedi), në mënyrë të rreme, të Na kishte veshur ndonjë fjalë! Ne do ta kapnim atë me fuqinë Tonë. E pastaj do t'ia këputnim atij arterien e zemrës (damarin e qafës)”. (El Hakka, 44-46.)

Në Kur'an Muhamedit s.a.v.s., i tërhiqet vërejtja për mospjesmarrësit e fushatës së Tebukut: *“Pse u dbe leje atyre?”*.³²

Në Kur'an tregohet për martesën me Zejneben, e cila para divorcit ishte gruaja e Zejdut. Pejgamberi s.a.v.s. nuk kishte dëshirë të martohej me të, por urdhëri që i tillë. Që t'i tregonte se Zejdi nuk ishte djali i Muhamedit a.s., Pejgamberi i thoshte “bir” libertetit të vet, Zejdut, por Allahu xh.sh., me anë të një ajeti, e hoqi birësimin:

“Allahu nuk i ka dhënë asnjë njeriu dy zemra në kraharor. Ai nuk i konsideron gratë, që ju i ndani si nënat tuaja³³ e as fëmijët tuaj të birësuar nuk i

---

³¹ Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 10.

³² Shiko sureja Teube, ajeti 43; *“Nen hijen e Besimit- 2”*, fq. 140.

³³ Vargu aludon për shprehjen “Më je bërë si shpina e nënës sime”, të cilën arabët paganë e përdornin si deklaratë divorci.

konsideron si bij të vërtetë. Këto janë vetëm fjalë që dalin prej gojës suaj, kurse Allahu thotë të vërtetën dhe udhëzon në rrugë të drejtë”. (El Abzabë, 4.)

Pejgamberi s.a.v.s., do të qëndronte për t'ia falur namazin e të vdekurit kreut të hipokritëve, Abdullah ibën Selulit, meqë e njihte për musliman, por e la, sepse e paralajmëroi Allahu i Gjithdijshëm:

“Askujt prej hipokritëve, kur të vdesin, mos ia fal xhenazen, as mos rri afër varrit të hipokritit, sepse ata e kanë mohuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe qëndruan të pabindur deri në vdekje”. (Et Tevbe, 84.)³⁴

Këta urdhëra apo ndalime të ngjajshme tregojnë se ai kurrë nuk vreponte me kokën e vet, sepse ai ishte një përfaqësues që vetëm zbatonte urdhërat e Allahut xh.sh. edhe sjelljet nuk i ndryshonte sipas vetes, por vetëm pasi Allahu e paralajmëronte ose i tërhiqte vërejtjen. Allahu xh.sh. për Muhamedin s.a.v.s., thoshte:

“Dhe ai nuk flet nga mendja (dëshira) e tij. Ai (Kur'ani) nuk është tjetër pos Shpallje hyjnore që i shpallet atij”. (En Nexhm, 3-4.)

Studiuesi anglez Lightner, i cili ka doktoruar në legjislaturë, filozofi dhe teologji, thotë: “Nga ajo që di unë për dy fetë, për Krishterizmin dhe Hebraizmin, them se ajo, që ka predikuar Muhamedi, nuk është plagjiat, por relevatë, që i është shpallur atij. Për këtë, nuk duhet të dyshohet, përderisa besojmë se, edhe më parë, ka ardhur shpallja nga i Gjithfuqishmi dhe i Gjithdituri Zot... Një herë,

---

³⁴ Po aty, fq. 147.

Zoti e qortoi në mënyrë të rreptë, përmes shpalljes që ia zbriti, sepse ai e largoi fëtyrën e tij nga një njeri i verbër varfanjak, në kohën kur ishte duke biseduar me parinë e pasur. Muhamedi a.s., këtë gjë (këtë rast), ua komunikoj njerëzve. Sikur të ishte mashtrues, ashtu siç pretendojnë të krishterët, ai në të vërtetë, nuk do ta komunikonte një gjë të tillë.³⁵

Unë them, me zërin tim të lartë, dhe shpresoj se do të vijë dita, kur të krishterët, do të shprehin, në mënyrë të madhërishtme respektin e tyre, ndaj Isait, duke nderuar Muhamedin. Ska dyshim, se çdo i krishterë, i cili e pranon misionin e Muhamedit dhe beson atë që solli ai, do të jetë i krishterë i vërtetë”.³⁶

A JANË ARABËT AUTORË TË KUR'ANIT?

Disa nga shpifësit e Islamit pretendojnë se “arabët janë autorë dhe përpiluesit e vërtet të Kur'anit”. Në periudhën kur zbriti Kur'ani, poezia kishte marrë një zhvillim të jashtzakonshëm. Njerëzit e përdornin të folurit poetik pothuajse edhe në bisedat e zakonshme dhe grindjet. Çdo vit organizoheshin konkurse poetike dhe poe zia fituese shkruhej mbi një copë me shkronja të arta dhe varej në muret e Qabesë për të qëndruar aty gjer në konkursin e vitit të ardhshëm. Me fjalët e poetëve, të cilët konsideroheshin si heronj kombëtarë, fiset hynin në luftë ose bënin paqe. Meqë Muhamedi s.a.v.s., ishte

---

³⁵ Shiko suren: Abese.

³⁶ Ajni Sinani, *Vep.e cit.*, fq. 168-170.

rritur në mesin e tyre, të gjithë Mekasit e dinin fort mirë se ai s'ishte marrë kurrë as me poezi, as me prozë poetike, as me ligjëratë prozaike. Ndërkaq, shprehjet enigmatike dhe të mrekullueshme të Kur'anit nuk u ngjanin as shprehjeve të tij, as të të tjerëve, ato nuk hynin as në fushën e poezisë dhe as të prozës së zakonshme dhe asaj poetike, por, me origjinalitetin e tyre të posaçëm, i mrekullonin dhe i magjepsnin të gjithë! Prandaj, parësia e politeistëve, të cilët kërkonin t'i largonin njerëzit nga Kur'ani, përpiqeshin t'i kundërviheshin me këto fjalë: *"Po të themi se është poezi- s'është, po të themi se është prozë poetike - s'është, po të themi se është fjalë orakulli-s'është; as si vepër e një të çmenduri- s'ngjan; po u themi njerëzve se është magji, prandaj t'i mbyllin veshët se, ndryshe, i zë magjia!"*. Por, ndërsa mblidheshin, diskutonin e vendosnin së bashku kështu, kur vinte nata, nuk rrinin dot pa shkuar fshehurazi nga njeri-tjetri për të ndëgjuar Kur'an, kur Pejgamberi s.a.v.s. lexonte duke u falur natën.³⁷

Njerëz që e donin të vërtetën, si poetët e njohur Hansa dhe Lebid, pasi u bënë muslimanë, e lanë poezinë dhe, kur u kërkohet të shkruanin poezi, shkruanin një sure nga Kur'ani dhe ua dërgonin kërkuesve, duke ua theksuar këto fjalë: *"Pas këndimit të Kur'anit, unë kam turp të shkruaj poezi"*.³⁸

E kemi të qartë faktin se çdo Pejgamber që dërguar të sfidonte popullin e tij në çështjen më të përhapur ndër ta. P.sh.: Musai a.s. u dërgua në mesin e një populli ku magjia

---

³⁷ Saffijurrahman El-Mubarekfuri, *Vep. e cit.*, fq. 95-96; Taxhedin Bislimi, *"Hyrye në shkencën e Usuli Fikhut"*, Shkup 2003, fq. 51-52; Ajni Sinani, *Vep. e cit.*, fq. 131-132

³⁸ Po aty, fq. 132

ishite shumë e përhapur por ai i sfidoi dhe i mahniti ata me mrekullitë e Zotit Fuqiptotë. Këtë e tregon Kur'ani i Madhërishtëm:

“Musai lëshoi shkopin e vet dhe ai u bë gjarpër i madh”.

“Hidhni ju!” – u përgjigj ai. Kur magjistarët hodhën shkopinjtë e tyre, i magjepsën sytë e njerëzve, i frikësuan ata dhe shfaqën një magji të madhe. Atëherë Ne i kumtuam Musait: **“Hidhe shkopin tënd!”** dhe ai filloi të gëlltiste gjithçka që trilluan ata. Në këtë mënyrë, doli në shesh e vërteta dhe dështoi ajo që kishin bërë ata. Kështu, Faraoni dhe njerëzit e tij u mundën dhe u kthyen të poshtëruar, kurse magjistarët u pëkulën në sexhde, duke thënë: **“Ne besojmë në Zotin e botëve - Zotin e Musait dhe të Harunit”.** (*El A'rafë, 107, 116-122.*)³⁹

Ndërsa Isai a.s. u dërgua në mesin e një populli që e njihje mjekësinë dhe shërimin e sëmundjeve. Mrekullitë e tij sfidonin pikërisht njerëzit e kësaj fushe. Ja si e tregon Kur'ani Famëlartë këtë fakt:

“Dhe do ta caktojë atë të Dërguar te bijtë e Izraelit (të cilëve do t'u thotë): “Ju kam sjellë prova nga Zoti juaj (që vërtetojnë Profecinë time): bëj për ju diçka prej balte në formë shpendi, fryj në të e me urdhrin e Allahut ajo bëhet shpend i gjallë; shëroj të verbrit e lindur dhe të lebrosurit dhe i ngjall të vdekurit me lejen e Allahut; ju tregoj çfarë

---

³⁹ Muhamed Sytari, *“Hap pas hapi me “Udhën Islame”*, Shkodër 2004, fq. 51.

hani dhe çfarë ruani në shtëpitë tuaja. Sigurisht që te të gjitha këto ka prova për ju, nëse jeni besimtarë të vërtetë”. (Ali Imran, 49.)⁴⁰

Ndërsa Kur’ani erdhi si një mrekulli në mesin e një populli që krenoheshin me letërsinë dhe ligjërimin, duke i sfiduar ata me mënyrat e tij të jashtzakonshme e të shkëlqyera, qoftë në të shprehur, qoftë në ligjërim! Velid Ibnul Mugire, një jomusliman i parisë së Mekes, pasi e dëgjoi Kur’anin, ndër të tjera tha: “Kur’ani ka një ëmbëlsi, qëndron në një lartësi... dhe mbi të gjitha nuk është fjalë njeriu”. Ndërsa prof. Sadik er Rafii, dijetar i letërsisë arabe të shekullit të kaluar, në librin e tij “Mrekullia e Kur’anit”, fq. 218, thotë: “Pas daljes në pah të Kur’anit, arabëve s’u mbetët më emër në listën e letërsisë, pasi këjo mrekulli i sfidoi...”.⁴¹ E si mund të mendojmë pastaj se Kur’ani është krijim i arabëve?!

Shumë jomuslimanë e kanë konfirmuar elokuencën e pashoqe të Kur’anit. Sir Hamilton A. R. Gibbi⁴², arabolog i njohur i universitetit të Oksfordit, ka thënë: “... *Mekasit megjithatë kërkonin nga ai një mrekulli, e Muhamedi me një guxim dhe vetëbesim të jashtzakonshëm i referoi te vetë Kur’ani, si konfirmim suprem i misionit të tij. Si të gjithë arabët, ata ishin njohës të gjuhës dhe të retorikës. Pra, nëse Kur’ani ishte kompozim i tij, njerëzit e tjerë do të mund ta sfidonin atë. Le t’i kompenzojnë dhjetë vargje të tilla. Nëse nuk*

---

⁴⁰ Po aty, fq. 51.

⁴¹ Po aty, fq. 52.

⁴² Ka jetuar nga viti 1895 deri më 1967. Konsiderohet prijës i orientalistëve anglezë. Ka qenë profesor i gjuhës arabe, në Universitetin e Londrës, më 1930 dhe profesor në Universitetin e Oksfordit, që nga viti 1937.

*munden (dhe është e qartë se nuk munden), atëherë le ta pranojnë Kur'anin si një mrekulli të dalluar qartë”.*⁴³

Alfred Guillaume⁴⁴ ka shkruar: “Kur’ani është njëra ndër letërsitë klasike botërore që nuk mund të përkthehet pa humbje të mëdha. Ka ritëm të një bukuri të veçantë dhe një kadençë që magjeps veshin. Shumë arabë të krishterë flasin për stilin e tij me një admirim të ngrohtë dhe shumica e arabologëve e pranojnë persosmërinë e tij. Kur lexohet me zë apo recitohet, ka pothuajse një efekt hipnotik që e bën dëgjuesin indiferent ndaj sintaksës herë-herë të çuditshme të tij si dhe përmbajtjes që nganjëherë na duket e pakëndshme. Është pikërisht kejo veçori e Kur’anit, që e ka shuar kritikën me tingullin e ëmbël të gjuhës së saj dhe që lindi besimin e paimitueshmërisë së tij. Vërtetë mund të arrihet në përfundim se brenda letërsisë arabe, e cila është e gjërë dhe e begatë si me poezi, ashtu edhe me prozë të avancuar, nuk ekziston diçka që mund të krahasohet me të”.

Është mrekulli në vete se si, pas më tepër se 1400 vitesh, ftesa, për ta sfiduar Kur’anin, ka mbetur pa përgjigje akoma sot e kësaj dite, me gjithë tentativat e shumta.

---

⁴³ H.A.R. Gibb, “Islam- A Historical Survey”, 1980, Oxford University Press, fq. 28, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 34-35.

⁴⁴ **Alfred Guillaume** (8 nëntor 1888 - 30 nëntor 1965) ishte me origjinë nga Britania, studiues i Islamit dhe i Biblës/Testamentit të Vjetër Hebraik. Ai mësoi gjuhën arabe pasi studioi teologjinë dhe gjuhët orientale në Kolegjin Wadham, Oksford.

⁴⁵ Alfred Guillaume, “Islam”, 1990 (Reprinted), Penguin Books, fq. 73-74, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 35.

A JANË XHINËT AUTORË TË KUR'ANIT?

Shtrohet pyetja: “*A janë xhindët apo djalli autorë të Kur'anit*”?

Duke lexuar ajetet e Kur'anit në vijim, do ta shohim se edhe ky mendim nuk qëndron:

Thuaj (o Muhamed): “Mua më është shpallur se disa prej xhindeve kanë dëgjuar (Kur'anin) dhe kanë thënë: “Me të vërtetë, kemi dëgjuar një Kuran të mrekullueshëm, i cili udhëzon në rrugën e drejtë dhe kemi besuar në të, prandaj kurrsesi më nuk do t'i shoqërojmë askënd Zotit tonë (në adhurim)!” (El Xhinn, 1-2.)

Shtrohet pyetja: A është e mundur që ata vetë ta kenë shkruar këtë libër e njëkohësisht të mahniten prej veprës së vet dhe pastaj të shkojnë te populli i tyre dhe t'i bëjnë thirrje të besojnë në Allahun, që është Një dhe i vetëm? Në Kur'an thuhet se ky grup, pasi kishte dëgjuar Kur'anin, i ishte drejtuar popullit të vet në këtë mënyrë:

“Ata thanë: “O populli ynë! Ne dëgjuam një Libër të shpallur pas Musait, i cili vërteton shpalljet para tij, udhëzon nga e vërteta dhe tregon rrugën e drejtë.”

O populli ynë, përgjigjuni thirrësit të Allahut dhe besojini Atij! Ai do t'ju falë gjynahet tuaja dhe do t'ju shpëtojë prej dënimit të dhembshëm”. (El Ahkaf, 30-31.)

Po të ishin xhindët autorë të Kur'anit, pse nuk thanë: “*Ja libri që shkruam dhe e vetëshpallem!*”, por thanë: “*Ne dëgjuam një*

libër të shpallur”. Dallim i madh në mes dy shprehjeve, për ata që mendojnë dhe logjikojnë drejt?!⁴⁶

Disa studiues mendojnë se ndoshta autorë i Kur'anit është Djalli. Dobësia e kësaj hipoteze duket në faktin se Kur'ani, jo vetëm që e mallkon djallin dhe e deklaron atë armikun më të madh të njerëzve, por urdhëron që, para leximit të Kur'anit, njeriu duhet së pari të kërkojë ndihmën e Allahut xh.sh. për t'u mbrojtur nga Djalli.

“Kur dëshiron të lexosh Kuranin, kërko mbrojtjen e Allahut kundër djallit të mallkuar”. (*En Nabl, 98.*)⁴⁷

Gjithashtu, sapo ta hapësh Kur'anin, do të lexosh: “*Me ndihmën e Allahut mbrohem prej dëmit të djallit të mallkuar*”.⁴⁸ Në goftëse djalli është autor i këtij libri, këtu ai e ka demaskuar vetveten.

---

⁴⁶ Muhamed Sytari, “*Përpyetje të dështuara*”, fq. 43-44.

⁴⁷ Hamza Mustafa Nijazi, “*Burimet e Kur'anit*”, fq. 97.

⁴⁸ Kur'ani – Përkthim me komentim i H. Sherif Ahmetit, fq. 23.

A ËSHTË KUR'ANI KOPJE E BURIMEVE HEBREO-KRISHTERE?

Ndër shpifjet tjera që bëhen ndaj Kur'anit dhe Muhamedit s.a.v.s., janë edhe këto: *“Muhamedi nuk ishte autor i këtij libri, por thjesht e kopjoi atë nga autorë dhe burime tjera”*, pra, sipas tyre, *“Kur’ani është kopje e burimeve hebreo-kristiane”*.

Faktikisht kjo akuzë është ripërtëritje e pohimeve të vjetra pagane të kohës së Pejgamberit Muhamed s.a.v.s., por në një formë tjetër:

Dhe ata thonë: “Këto janë përralla të popujve të lashtë; të cilat i ka vënë t’i shkruhen e t’i lexohen atij në mëngjes e mbrëmje”. (El Furkan, 5.)

Sipas logjikës së kësaj akuze, duke qenë se Kur’ani flet për shumë ngjarje të cilat përmenden gjithashtu edhe në Bibël, ky u dashka të jetë një kopje e saj. Mirëpo, kjo akuzë është fare e paargumentuar. Pikë së pari, ngjajshmëria nuk do të thotë medoemos kopjim. Allahu xh.sh. e bëri të qartë në Kur’an se mesazhi që ai po shpallte nëpërmjet Muhamedit s.a.v.s., nuk ishte diçka e re, por ishte vetëm një vazhdim i zinxhirit të mëhershëm të porosive dhënë nga Zoti nëpërmjet Pejgamberëve.

“Ne të frymëzuar ty me shpallje sikurse e patëm frymëzuar Nuhun dhe pejgamberët pas tij; e patëm frymë-

zuar Ibrahimin, Ismajlin, Is-hakun, Jakubin dhe pasardhësit e tij, Isain, Ejubin, Junusin, Harunin, Sulejmanin, e Davudit i patëm dhënë Zeburin”. (En Nisa, 163.)

“Eh, sa pejgamber u dërguam Ne breznive të mëparshme?!” (Ez Zubruf, 6.)

“Çdo popull ka pasur të dërguar. Dhe, kur atyre t’u vijë i dërguari (Ditën e Gjykimit), do të gjykohet midis tyre me të drejtë dhe nuk do t’u bëhet asnjë padrejtësi”. (Junus, 47.)

Është e natyrshme që mesazhi i këtyre Pejgamberëve ishte i njëjtë, duke qenë se ata vinin nga Zoti i njëjtë dhe tash, meqë në Bibël kanë mbetur gjurmë të mesazhit të vërtetë, të përcjellë nga Pejgamberët, nuk është aspak e çuditshme nëse edhe në Kur’an gjejmë paralelizma me ngjarje të caktuara. Akuza se Kur’ani është kopje e biblës vetëm sepse të dy librat flasin për disa ngjarje të njëjta, është shumë naive.⁴⁹

E metë tjetër e kësaj akuze është fakti se kurrë nuk është gjetur se cili ishte ai person misterioz nga i cili Muhamedi s.a.v.s. mësoi biblën apo mësimet hebreo-kristiane, për t’i futur pastaj ato në Kur’an. Ai apo ata njerëz nuk u gjetën kurrë për një arsye të thjeshtë: ata nuk ekzistonin. Muhamedi s.a.v.s. gjatë tërë jetës së tij nuk mësoi shkrimin e leximin, dhe kjo është një tjetër pengesë e rëndësishme që hedh poshtë akuzat e sipërpërmendura.

---

⁴⁹ Halil Ibrahim, *Vep. e cit.*, fq. 45-46.

Ishte e pamundur që ai të mblidhte tërë ato materiale nga çifutët, krishterët apo nga burimet e tjera pagane⁵⁰, me qëllim që këtë material ta përpunonte dhe ta recitonte më pas për 23 vjet në gjuhën e madhërishtme të Kur'anit, pa ndihmën e një pende. Kur'ani thotë:

“Para këtij (Kur’anit), ti (Muhamed) nuk kishe lexuar kurrfarë libri e as që kishe shkruar gjë me dorën tënde; përndryshe, ndjekësit e së pavërtetës do të dyshonin”. (El Ankebutë, 48.)

“Po të mos ishte që nuk dinte shkrim lexim, siç thuhet në Kur'an, a nuk do të ishte e lehtë që kjo gjë të vërtetohej gjatë jetës së tij nga armiqtë e vet, të cilët ishin të etur ta diskreditonin atë? Ky fakt tregon se të gjithë kishin njohuri se ai me të vërtetë nuk dinte shkrim-lexim dhe askush nuk dyshonte për këtë”.⁵¹

Me të drejtë mund të pyesim: Cili mësues mund ti mësonte Muhamedit s.a.v.s. një besim të plotë e koherent që ktheu faqen e historisë? Përse ai apo ata nuk u ngriten (në qoftëse ka patur ndonjë) kundër të ashtuquajturit nxënës i cili vazhdonte t'i mësonte dhe t'i injoronte ata në të njëjtën kohë duke shpallur se mësimet a tij vinin nga një burim Hyjnor, siç është vetë Allahu xh.sh.? E si mundet që disa nga

---

⁵⁰ PAGAN/IZËM-MI. Besimi në shumë hyjni a perëndi, formë e lashtë e feve, (por edhe e tashme S.M.) para kalimit në monoteizëm. (Fj. i gj. së sotne shqipe, fq. 1324; shiko më gjërësisht Dr. Ekrem Murteza, “Fjalori i feve”, Prishtinë 2000, fq. 337; poashtu tek: Dr. Ivan Cvitković, “Rječnik religijske pojmove”, Sarajevo 2005, fq. 333).

⁵¹ Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 23.

bashkëkohësit e tij të krishterë dhe çifutë u kthyen në muslimanë dhe besuan në vërtetësinë e tij, në qoftëse e dinin se ai po kopjonte shkrimet e tyre të shenjta apo po mësonte nga rabinjtë ose priftërinjtë e tyre?⁵²

Pretendimeve se dikush e mësonte Muhamedin s.a.v.s., Kur'ani u përgjigjet duke ua tërhequr vërejtjen se gjuha arabe, e përdorur në Kur'an, ishte e pastër, kurse gjuha e tyre ishte e paqartë.

“Ne dimë shumë mirë se ata thonë: “Atë (Muhamedin) është kah e mëson një njeri!” Mirpo, gjuha e atij nga i cili anojnë (supozojnë) ata është jo arabe (e paqartë), e kjo (e Kur'anit) është gjuhë arabe e stilit të lartë e të qartë”. (En Nabl, 103.)

Në kohën e Muhamedit s.a.v.s., nuk ekzistonte Bibla në gjuhën arabe. Verzioni më i ri i Dhjatës së Vjetër, e sollti, apo i dedikohet priftit Sa'adiah Gaoni⁵³, në vitin 900 të erës sonë (pas krishtit), më shumë se 250 vite pas vdekjes së Muhamedit s.a.v.s., dhe verzioni më i vjetër i Dhjatës së Re në gjuhën

---

⁵² Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 61.

⁵³ **Sa'adiah ben Yosef Gaon, (882 - 942)** një rabin i shquar, filozof çifut, i cili ishte aktiv në kalifatin Abasid të asaj kohe. Figurë e rëndësishme e rabinëve që shkroi gjerësisht në gjuhën arabe, sepse ai konsiderohet themeluesi i letërsisë Judeo-Arabe.

arabe e shkruajti Thomas Erpenius⁵⁴ në vitin 1616, që dmth. rreth rreth 1000 vjet pasi Muhamedi s.a.v.s., na kishte lënë.⁵⁵

Thomas Patrick Hughes⁵⁶ thotë: *”Nuk kemi asnjë provë se Muhamedi pati mundësi t’i njihje shkrimet e shenjta. Dubet gjithashtu të kemi parasysh se nuk kemi asnjë gjurmë për ekzistencën e teksteve arabisht të Dhjatës së Vjetër përpara ardhjes së Muhamedit”*.⁵⁷

Sidney Griffith⁵⁸, pas një studimi të mirëfilltë, arriti në përfundim se: *“E tërë ajo që mund të thuhet për mundësinë e ekzistimit të një versioni të krishterë të ungjillit në arabisht, para ardhjes së Islamit,*

---

⁵⁴ **Thomas van Erpe** (i njohur si **Thomas Erpenius**), (11 shtator 1584 – 13 nëntor 1624), orientalist nga Holanda, dhe evropiani i parë që botoi një libër të saktë të gramatikës arabe.

⁵⁵ Dr.Zakir Naik, *“Ko je autor Kur’ana? Da li je Poslanik Muhammed napisao Kur’an ili je u pitanju Božiji govor? (Kush është autor i Kuranit? A është Muhamedi autor i Kuranit apo është në pyetje të folurit të Zotit?)”* Më shumë rreth kësaj shih: <https://www.pozivistine.com/ko-je-autor-kurana-da-li-je-posla-nik-muhammed-napisao-kuran-ili-je-u-pitanju-boziji-govor/>

⁵⁶ **Thomas Patrick Hughes**, (26 mars 1838 - 8 gusht 1911) ishte një misionar britanik anglikan, i cili shërbeu nën kujdesin e Shoqërisë së Misionit të Kishës (CMS) në Peshawar në Indinë Britanike (tani Pakistan) për 20 vjet.

⁵⁷ Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 62.

⁵⁸ **Sidney H. Griffith** (i lindur më 1938) është profesor i Studimeve të Hershme të Krishtera në Universitetin Katolik të Amerikës. Fushat e tij kryesore të interesit janë, krishterimi arab, takimet mesjetare të krishterë-muslimanë dhe dialogu ekumenik dhe ndërfaqetare.

*është se ende nuk është shfaqur ndonjë dëshmi e sigurt për ta vërtetuar... ”.*⁵⁹

Ernst Vurthwein⁶⁰, në librin e tij “Teksti i Dhjatës së Vjetër”, shkruan: “*Me fitoren e Islamit, përdorimi i arabishtës u përhap gjerësisht, duke u bërë gjuhë e përditshme për hebrenjtë dhe të krishterët e vendeve të pushtuara. Kjo i dha shkas nevojës për paraqitjen e versioneve të Biblës në arabishtë... ”.*⁶¹ Pra, është e qartë se gjatë jetës së Muhamedit s.a.v.s., nuk ekzistonte asnjë përkthim i Biblës apo i Apokrifëve në gjuhën arabe.

Edhe pse Kur’ani në disa raste flet për ngjarje të njëjta sikur edhe Bibla, ato në asnjë mënyrë, nuk janë identike, por ndërrojnë thelbësisht, prandaj mendojmë se edhe kjo është një tjetër akuzë e palogjikshme.

Misioni themelor i Muhamedit s.a.v.s., ishte përmirësimi i imazhit të Zotit, të cilin deri atëherë e kishin korruptuar. Ideja se Kur’ani ka huazuar nga bibla nuk qëndron, për shkak të dallimeve themelore që ekzistojnë në besim në dy tekstet.⁶²

---

⁵⁹ The Gospel in Arabic: “*An Enquiry Into Its Appearance in The First Abbasid Century*”, *Oriens Christianus*, vëll. 69, fq. 166, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *Vep. e cit.*, fq. 23.

⁶⁰ **Ernst Würthwein** (lindur më 1909 në Tübingen; vdiq më 1996), ishte një Teolog Protestant Gjerman. Ai ishte një profesor i Testamentit të Vjetër në Universitetin e Marburg-ut.

⁶¹ “*The text of the Old Testament*”, 1988, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, fq. 104, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, “*Kush e shkroi Kur’anin*”, fq. 23.

⁶² Citatet e theksuara më poshtë janë marrë nga Bibla – Diodati i Ri përkthim 1991-94, në gjuhën shqipe.

FENOMENI I SHPIFJEVE
NDAJ KUR'ANIT FAMËLARTË

Këto dallime janë: P.sh.: në konceptin e Zotit, Bibla Zotin e tregon si një Zot që lodhet (Ekzodi 31:17- Zanafilla 2:2); një Zot që harron (Psalmi 13:1- Vajtimet 5:20); i pafuqishëm (Zanafilla 32:28); një Zot që fle (Psalmi 44:23- 78:65); i pamëshirshëm (Psalmi 77:7-9); dituria e mangët e Zotit (Zanafilla 3:8); Zoti përshkruhet në formën njerëzore (Zanafilla 1:26- 9:6); një Zot që ka familje (Ekzodi 4:22- Ligji i përtërirë 32:19- Ezekieli 16:3-32- Hebrenjve 5:5- Psalmi 2:7), e shumë gjëra të tjera që janë në kundërshtim me qenien e Zotit xh.sh., po ajetet e Kur'anit i hedhin poshtë dhe u kundërvihen këtyre civateve biblike: Kaf 38, Taha 52, Haxh 74, Bekare 255, Zumer 53, Bekare 115, Shuara 11, Nahl 74, Ihlas 1-4, Maide 18, e shumë citate tjera.⁶³

Poashtu edhe në konceptin e Pejgamberëve ka dallime. Bibla i quan profetët si mëkatarë, gënjeshtarë, tradhtarë, e shumë epitete të tjera, që kryejnë vepra të shëmtuara dhe të ndyra etj. P.sh. Luti a.s. bëri zina me dy bijat e tij (Zanafilla 19:30-38); Haruni a.s. si njeri i cili e konstruktoi viçin që ta adhuronin Izraelitët (Ekzodi 32:1-20); Sulejmani, i cili u martua me 700 gra dhe 300 konkubina dhe u kthye në idhujtar (1 Mbretërve 11:3-7) etj., kurse Kur'ani Pejgamberët i ngre në pedestalin më të lartë dhe i bën shëmbëlltë për ne.⁶⁴

---

⁶³ Për më tepër shih tek Dituria Islame, viti IX, nr.178, Maj 2005, Prishtinë, *“Koncepti i Zotit në Bibël dhe në Kur’an”*, Senad Makoviq.

⁶⁴ Për më tepër shih tek Dituria Islame, viti IX, nr.180-181, Korrik - Gusht 2005, Prishtinë, *“Koncepti Pejgamberik në Bibël dhe në Kur’an”*, Senad Makoviq.

Dallime thelbësore gjejmë edhe sa i përket besimit në jetën e tanishme dhe të përtejme, në konceptin e shpëtimit dhe të drejtimit në jetë. Kur'ani dhe Bibla gjithashtu nuk përputhen edhe sa u përket të dhënave për personazhet historikë, Ademin a.s. e Havën, Ibrahimin a.s., Isamilin a.s., Ishakun a.s., Lutin a.s., Musain a.s., Isain a.s. etj. Pra, ideja se Kur'ani ka huazuar të dhëna nga bibla, është padyshim e gabuar.

Keneth Kreg thotë se: *“Muhamedi nuk pati asnjë kontakt personal me shkrimet e shenjta paraardhëse... Kemi pothuajse një mundësi absolute të asaj që mund të qubej citim i drejtpërdrejtë nga secila Dhjatë”*.⁶⁵

Në Enciklopedinë e Re Katolike lidhur me kohën e Muhamedit s.a.v.s., thuhet: *“Hixhazi (Gadishulli Arab) nuk është prekur nga predikimet e krishtera. Kështu që organizimi i kishës së krishterë as nuk është pritur të ndodhë e as nuk është gjetur atje”*.⁶⁶

KUR'ANI – FJALA E PËRJETSHME E ZOTIT DREJTUAR NJERËZIMIT

Dallimi më i madh midis Kur'anit dhe cilitdo libër tjetër të shenjtë, i çfarëdo besimi qoftë, qëndron në faktin se Kur'ani vazhdimisht e pohon origjinën e tij hyjnore nga Zoti i gjithësisë. Në Kur'an ekzistojnë një mori shembujsh të tillë:

---

⁶⁵ Hamza Mustafa Nijazi, *Vep. e cit.*, fq. 68.

⁶⁶ New Catholic Encyclopedia, vëll. I, fq. 721-722, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *“Kush e shkroi Kur'anin”*, fq. 24.

“Allahu u ka dhënë besimtarëve dhuratë të madhe, kur u sollli një të dërguar nga gjiri i tyre, i cili ua lexon shpalljet e Tij, i pastron nga gjynahet dhe u mëson Librin (Kuranin) e urtësinë (diturinë e thellë fetare), edhe pse më parë, me të vërtetë, ata ishin në rrugë krejt të gabuar”. (Ali Imran, 164.)

“A nuk përsiatin ata për Kuranin! Sikur ai të mos ishte prej Allahut, do të gjenin në të shumë kundërthënie”. (En Nisa, 82.)

“O njerëz, ju ka ardhur këshillë (Kurani) nga Zoti juaj, shërim për zemrat tuaja, udhëzim dhe mëshirë për besimtarët”. (Junus, 57.)

“Ne ta kemi zbritur ty Librin, vetëm që ti t’u sqarosh atyre çështjet, për të cilat ata nuk pajtoheshin, si dhe që të jetë udhërrëfyes e mëshirë për njerëzit që besojnë”. (En Nabl, 64.)

Ajete të tilla ka shumë. Pothuajse çdo sure e Kur’anit e përmban pohimin dhe vulën e autorësisë së Allahut xh.sh. Ai jo vetëm që e shpalli Kur’anin, por edhe premtoj se mesazhi dhe forma e tij do të mbeten të pandryshuara përgjithmonë.

“Sigurisht, Ne e kemi shpallur Kuranin dhe, sigurisht, Ne do ta ruajmë atë” (El Hixhr, 9.)⁶⁷

Çdo fjalë e Kur’anit dhe e jetës së Muhamedit s.a.v.s., e dëshmojnë prejardhjen e Tij Hyjnore. Karakteri i sinqertë i Muhamedit s.a.v.s., dhe sinqeriteti me të cilin pohonte se Kur’ani është fjalë e Allahut xh.sh., nuk lë asnjë fije dyshimi

---

⁶⁷ Halil Ibrahim, *“Islami dhe Krishterimi”*, fq. 48-49.

për të menduar të kundërtën. Ai, edhe para se të shpallej Pejgamber, kishte qenë i njohur si *“i besueshmi, i sinqerti”*. Edhe armiqtë e tij më të mëdhenj e pranonin çiltërsinë e personalitetit të tij. Aq shumë e kishte fituar Muhamedi s.a.v.s., besimin e arabëve politeistë, saqë edhe armiku i tij më i pamëshirshëm, Ebu Xhehli, i pati thënë një ditë: *“O Muhamed, unë nuk po të them se je gënjeshtar, por këtë fe që ke sjellë, s’e dua...”*.⁶⁸ Edhe armiqtë e tij më të tërbuar e pranonin se Muhamedi s.a.v.s., ishte Pejgamberi i vërtetë, por e kundërshtonin për shkak të egoizmit që kishin ndaj tij! Kur’ani thotë kështu:

“Ne dimë se ty të brengos ajo që thonë ata, e ata nuk të gënjejnë ty, por ata mizorë (keqbërësit) mohojnë shpalljen e All-llahut”. (El En’Am, 33.)

Perandori Bizantin, Herakliusi, mori një letër nga pejgamberi Muhamed s.a.v.s., me të cilën e ftonte në Islam. Herakliu, në vend që të zemërohej nga përmbajtja e letres, ai shfaqti interesim për të dhe, duke dashur të mësonte se për çfarë bëhej fjalë, dha urdhër t’i sillnin pranë tij disa prej bashkëvendasve të letërdërguesit. Në mesin e tyre, në Siri, në krye të një karvani tregtarësh nga Meka ndodhej njëri prej armiqve më të tërbuar të Muhamedit s.a.v.s., Ebu Sufjani. Njerëzit e perandorit e gjetën Ebu Sufjanin dhe e nxorën para tij.

---

⁶⁸ Osman Nuri Topbash, *“Frymera meshire nga Muhamedi”*, Stamboll 2004, fq. 54.

Perandori e priti Ebu Sufjanin me shokët e vet në prani të parësisë. Herakliusi i pyeti ata me anë të përkthyesit: “Cili prej jush është më i afërt në fis me këtë person që thotë se është Profet?”. “Më i afërti jam unë!”, iu përgjigj Ebu Sufjani. Herakliusi iu drejtua përkthyesit: “Thuaju këtyre se do ta pyes këtë njeri për disa gjëra. Po të gënjejë, shokët të thonë se gënjen!”. Ebu Sufjani tha: “Vallahi, po të mos harroja, se shokët do të thoshin se kam gënjyer, do ta kisha gënjyer për të!” Dhe vazhdon: “Pyetja e parë që më bëri Herakliusi, qe kjo: “Ç‘vend zë prejardhja e tij mes jush?” “Prejardhja e tij është e fisme!” “A pati më parë ndër ju ndonjë që të ketë pretenduar si ky”-më pyeti Herakliusi. “Jo”- i thashë unë. “A pati sundimtarë mes të parëve të tij?” “Jo”- i thashë. “Ata që e ndjekin atë, a janë parësia, apo shtresa e ulët?” “Shtresa e ulët”- i thashë unë. “Ata që e ndjekin shtohen apo pakësohen?” “Shtohen”- iu përgjigja unë. “A ka mes tyre që, pasi ta kenë pranuar fenë e tij, të kenë ndërruar mendje?” “Jo” i thashë unë. “Para se të dilte me këtë pretendim, a pati ndodhur ndonjëherë ta keni akuzuar për gënjeshtëri?” “Jo”- iu përgjigja unë. “A pati ndodhur ndonjëherë të mos e ketë mbajtur fjalën?” “Jo” i thashë. “A keni luftuar me të?”- vazhdoi të më pyeste Herakliusi. ”Po” iu përgjigja unë. “Si përfunduan këto luftëra?” “Disa herë na mundi ai, disa herë e mundëm ne!” “Mirë, po ç‘kërkon prej jush?” “Na thotë: “Faljuni vetëm Allahut, mos i bëni asnjë shok Atij dhe braktisni idhujt të cilëve u janë lutur etërit tuaj! Pastaj na porosit të falim namaz, të jemi të drejtë e të ndershëm dhe të kujdesemi për prindërit dhe të afërmit”.

Pas kësaj, Herakliusi i tha përkthyesit: “Thuaji atij: “Të pyeta për prejardhjen e tij dhe më the që është shumë e fisme. Të tillë janë profetët; ata zgjidhën mes fisnikëve të fisit.

Të pyeta nëse pati para tij ndonjë që të ketë dalë me këtë pretendim dhe më the jo. Po të kishte pasur, do të thosha se e merr si shembull atë.

Të pyeta nëse ka mes të parëve të tij sundimtarë dhe mu përgjigje jo. Po të kishte, do të thosha se përpiqet ta rifusë në dorë sundimin e të parëve të vet.

Të pyeta nëse pati ndodhur më parë ta shihnit nëse po gënjenje dhe më the jo. Unë e di se njeriu që nuk thotë gënjeshtër për njerëzit, nuk thotë gënjeshtër as për Allahun!

Të pyeta nëse ata që e ndjekin, janë prej parisë apo shtresës së ulët, më the se janë të shtresës së ulët. Kështu ndodh në fillim me profetët; ata që e ndjekin janë njerëz të shtresës së ulët.

Të pyeta nëse ata që e ndjekin shtohen apo pakësohen dhe më the se shtohen. E veçanta e feve të vërteta është se gjer në plotësimin e kumtesës numri i ndjekësve vjen gjithmonë duke u shtuar.

Të pyeta nëse pati ndodhur të mos e ketë mbajtur fjalën dhe më the jo. Të tillë janë profetët, nuk e kthejnë fjalën!

Të pyeta se ç’kërkon prej jush dhe më the se ju kërkon të adhuronit vetëm Allahun duke mos barazuar asgjë tjetër me Të; të largoheni prej idhujve, të falni namaz të jeni të drejtë e të ndershëm. Po që se këto që the janë të vërteta, ai njeri do të

sundojë shumë shpejt në këtë vend ku më shkel këmba. Unë e kam ditur se do të dalë një profet, por nuk e parashikoja se do të ishte prej jush. Po ta dija se mund të takohesha me të, do të merrja parasysh të gjitha vështirësitë dhe, po t'i ndodhesha pranë, do t'ia laja këmbët”.⁶⁹

Kemi shumë shembuj nga jeta e pejgamberit Muhamed s.a.v.s., të cilët tregojnë se Muhamedi s.a.v.s., ishte rob dhe i dërguar i Zotit dhe se Kur'ani nuk është vepër e tij por fjalë e Allahut të Plotfuqishëm që ia dërgoi robit të vet Muhamedit s.a.v.s. Megjithëse fjala e Allahut xh.sh. është dëshmia më e fortë që konfirmon origjinën hyjnore të Kur'anit dhe karakterin e dëlirë e të sigurtë të pejgamberit Muhamedit s.a.v.s., përmes të cilit na e dërgoi Kur'anin, ne do të përmendim edhe disa fakte tjera të cilat e bëjnë të besueshëm faktin se Kur'ani është libër i Zotit.

Sa u përket njoftimeve, kushtuar së shkuarës dhe së ardhmes, Kur'ani jep të dhëna të sakta të cilat në asnjë mënyrë s'mund të jenë pjellë e mendjes njerëzore. Sot, zbulimet e reja kanë nxjerrë në shesh mënyrën e të jetuarit të popujve të kaluar, fundin e tyre të mirë apo të keq, ashtu siç kishte njoftuar fjalë për fjalë Kur'ani i Madhërisëm shekuj më parë.

Ai tregon për Pejgamberët, Nuhin, Salihun, Lutin, Ibrahimin, Musain, Isanë (Paqa e Zotit qoftë mbi ta) etj., të cilët bartnin me vete nga një dëshmi të shpalosur për t'u

---

⁶⁹ Po aty, fq. 54-57.

marrë shembull; tregon për popujt dhe vendbanimet e tyre.⁷⁰
Kur'ani na tregon:

“Vallë, a nuk udhëtojnë nëpër botë e të shohin se si kanë përfunduar popujt e mëparshëm? Ata kanë qenë më të fortë se këta dhe tokën e kanë shfrytëzuar dhe punuar më mirë se sa e punojnë këta, e të dërguarit e tyre u kanë sjellë prova të qarta. Nuk ishte Allahu që u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë vetvetes padrejtësi”.
(Er Rrum, 9.)

“A nuk e kanë marrë vesh ata se sa e sa brezni Ne i kemi zhdukur para atyre, aty ku ecin nëpër vendet e tyre sot? Me të vërtetë, në këtë ka tregues për njerëzit e mençur”. (Ta Ha, 128.)

“Ne të gjithë i dënuam për gjynahun e vet: disave u dërguam furtunë, disa syresh i goditi një zë i tmerrshëm, disa prej tyre i gëlltiti toka dhe të tjerët i përmbyti uji”.
Allahu nuk u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes”. (El Ankebutë 40)

Allahu në librin e tij, kur flet për popujt dhe peygamberët, i kërkon Muhamedit s.a.v.s. t’u tregojë njerëzve se ai nuk kishte marrë pjesë në ato ngjarje dhe as që dinte për to gjer atëherë.

---

⁷⁰“Lëkundjet që sollë shekulli”, fq. 94; shiko librin “Popujt e zhdukur”, Harun Jahja, Stamboll 2002, mbi popujt e mëparshëm dhe përfundimi i tyre.

⁷¹ Banorët e Sodomës u shkatërruan nga një ciklon, fisi Themud u godit nga një zë i tmerrshëm, Karuni u gëlltiti nga toka, ndërsa populli i Nuhut dhe njerëzit e Faraonit u mbytën në ujë.

“Këto janë nga lajmet e fshehta (të bershme) që po t’i shpallim ty (o Muhamed). Ti nuk ishe i pranishëm ndër ta kur i hidhnin shortet se kush prej tyre do të bëhej kujdestar i Mejremes, nuk ishe pranë tyre as kur ata ziheshin mes vete (diskutonin)”. (Ali Imran, 44.)

“E ti nuk ishe në anën perëndimore (të vendit ku Allahu i foli Musait) kur Ne Musait ia besuam shpalljen (e bëmë pejgamber dhe dërguam te faraoni), e ti as nuk ishe dëshmitar i kësaj ngjarjeje”. (El Kasas, 44.)

“Këto janë disa rrëfimet e panjohura (për ty), që po t’i shpallim ty, e që para këtij (Kur’anit) nuk i ke ditur as ti as populli yt. Pra të jesh i durueshëm se përfundimi (i lavdishëm) është për të devotshmit”. (Hud, 49.)

Një njeri që s’dinte të shkruante as të lexonte, që s’kishte prekur libër me dorë (Kur’an: Ankebut 48) dhe që s’kishte marrë pjesë në ngjarjet e së kaluarës; që s’kishte dëgjuar e mësuar gjë nga të tjerët, të japë të dhëna kaq të sakta dhe të prera të cilat shkenca dhe teknologjia i ka zbuluar kohët e fundit; a nuk mjafton kjo për të kuptuar se ai person ishte i dërguari dhe përfaqësuesi i Allahut, njohësit të së fshehtës?

Aq sa janë kategorike dhe të drejta njoftimet e Kur’anit kushtuar së shkuarës, po aq të sakta janë edhe njoftimet për të ardhmen. A s’është kjo një mrekulli?!

Faktet e tjera që e argumentojnë origjinën Hyjnore të Kur’anit, janë edhe profecitë (parashikimet) e Kur’anit, të cilat u përmbushën me saktësi. Në Kur’an, në surën El-Feth, ajeti 27, besimtarët përgëzohen se do të hyjnë në Meke. Kur’ani kishte shkruar për këtë ngjarje, disa vite para se të ndodhte

kjo. Në atë kohë Meka ishte nën sundimin e paganëve, po megjithatë ndodhi pikërisht ashtu siç kishte paralajmëruar Allahu xh.sh. në Kur'anin Famëlartë .

“Allahu ëndrrën e të dërguarit të Vet e vërtetoi me realitet: se me vullnetin e Allahut do të hyni në xhaminë e shenjtë (në Qabe) të siguruar, të rruani flokët e kokave tuaja, t’i shkurtoni, e nuk do të keni frikë! Pra Ai ka ditur atë që ju nuk e dinit, para kësaj ju dha një fitore të shpejtë (Hajberin)”. (El Fet-h, 27.)⁷²

Profecia tjetër e cila gjithashtu u përmbush, ishte paralajmërimi për fitoren e Bizantit, e bërë në kohën kur nuk kishte asnjë shenjë të vockël se do të ndodhte, pasi që në atë kohë Bizanti sapo kishte pësuar humbje të thellë. Kështu, rreth vitit 620 pas Isait a.s., u shpallën këto ajete Kur’anore:

“Bizantinët (rumët) u mundën, në tokën më afër (tokës arabe), po pas disfatës së tyre, ata do të ngadhënjëjnë, brenda pak viteve. Çështja është vendim i Allahut, fillim e mbarim (për disfatë dhe për fitore). E atë ditë (kur do të fitojnë bizantinët) besimtarët do të gëzohen, për ndihmën e Allahut. Ai ndihmon atë që do dhe Ai është i Gjithëfuqishëm, Mëshirues. Premtimi i Allahut është (ky), Allahu nuk e thyen premtimin e Vet, por shumica e njerëzve nuk e dinë”. (Er Rrum, 2-6.)

Gjithçka tregonte për një shkatërrim të përrjetshëm të Bizantit dhe të përmendje një fitore për të, ishte diçka shumë e palogjikshme në atë kohë, por Zoti, i cili është njohës i së

---

⁷² Halil Ibrahim, *Vep. e cit.*, fq. 51; “Lëkundjet që solli shekulli”, fq. 94.

tashmës dhe i së ardhmes, e dinte më së miri. Shtat vite pas kësaj profecie (paralajmërimi) Perandoria Bizantine njëmend fitoi pas një beteje të përgjakshme me Persët. Fjala e Allahut xh.sh. edhe një herë u bë realitet.⁷³

Gjithashtu Kur'ani flet për historinë e Pejgamberëve të mëparshëm, duke filluar nga Ademi a.s. e deri te i dërguari i parafundit, Isau a.s. E tërë kjo histori nuk mund të njihej nga një njëri që nuk dinte shkrim e lexim; që nuk ishte ulur para ndonjë mësuesi dhe që nuk kishte lexuar e shfletuar asnjë libër. Vendi ku kishte jetuar ai, nuk ishte ambient i diturisë e as i qytetërimit, prandaj, duke jetuar në një ambient të tillë, nuk kishte nga kush të mësonte dhe të dëgjonte për historitë e popujve të mëparshëm. Lajmet që solli i dërguari, tregonin se burim i vetëm i këtyre paralajmërimeve ishte Allahu xh.sh.⁷⁴

Në suren 111, El-Mesed, e cila i kushtohet xhaxhait të Pejgamberit, Ebu Lehebit dhe gruas së tij, në mënyrë të qartë thuhet se Ebu Lehebi do të digjet në zjarrin e xhehenemit sepse ai nuk do ta pranojë islamin. Ky paralajmërim ishte bërë 10 vite para se Ebu Lehebi të vdiste. Ai mund ta pranonte islamin sa për sy e faqe vetëm që ta diskreditonte Pejgamberin s.a.v.s., por kjo nuk ndodhi. Kjo është një deshmi e qartë se vetëm Krijuesi i botërave i di të gjitha dhe se Kur'ani është fjalë e Tij.⁷⁵

---

⁷³ Halil Ibrahim, *Vep. e cit.*, fq. 51-52; "Lëkundjet që solli shekulli", fq. 94; Taxhedin Bislimi, "Hyrye në shkencën e Usulî Fikihut", fq. 50-51.

⁷⁴ Taxhedin Bislimi, *Vep. e cit.*, fq. 51.

⁷⁵ Halil Ibrahim, *Vep. e cit.*, fq. 52.

Allahu xh.sh. në Kur'an thotë:

“A nuk e di ti se ç'bëri Zoti yt me fisin Ad? Me banorët e Iremit me ndërtesa të larta?”. (El Fexhr, 6-7.)

Në këtë ajet përmendet një popull dhe një qytet për të cilin nuk dihej asgjë para viteve të 70-ta të shekullit XX-të. Në këtë vit gjatë gërmimeve në Siri u zbulua një qytet me emrin Elba. Qyteti besohet të jetë nja 43 shekuj i vjetër dhe gjëja më e mrekullueshme është se në disa pllaka të gjetura në rrënojat e këtij qyteti, përmenden emrat e qyteteve më të cilat Elba kishte patur kontakte tregtie. Edhe Iremi është një ndër qytetet e përmendura. Në shekullin e VII-të, kur po shpallej Kur'ani dhe kur nuk dihej asgjë rreth këtij qyteti të vdekur, përmendet me emër Iremi. A nuk është kjo një mrekulli?⁷⁶

Se Kur'ani është një mrekulli e Zotit, tregon edhe fatki se një numër i konsiderueshëm i të arriturave shkencore, të cilat njeriu mundi t'i zbulonte vetëm me ndihmën e teknologjisë së shekullit XX-të, qenë shpallur në Kur'an 1400 vjet më parë. Sigurisht që nuk mund të pretendojmë që Kur'ani është një libër shkencor, por është një udhëzim i njerëzve drejt së vërtetës. Megjithatë, në Kur'an gjejmë shumë fakte shkencore, të cilat janë zbuluar në mënyrë të plotë vetëm në saje të fjalës së fundit të teknologjisë bashkëkohore. Këto fakte shkencore as që mund të përceptoheshin apo imagjinoheshin në kohën e

---

⁷⁶ Po aty, fq. 50-51, më gjërësisht shiko tek Hamza Mustafa Nijazi, “Burimet e Kur'anit”, fq. 46.

shpalljes së tij, gjë që vërteton akoma më tepër prejardhjen e tij hyjnore.⁷⁷ Allahu xh.sh. thotë:

“Ne do t’u tregojmë atyre shenjat Tona në hapësirat tokësore e qiellore, si dhe në vetvete, derisa t’u bëhet plotësisht e qartë se ai (Kurani) është e vërteta. Vallë, a nuk të mjafton ty që, Zoti yt është Dëshmues i çdo gjëje?!” (Fussilet, 53.)

Një autor jep më shumë vepra në fushën e vet. Secili dijetar është i specializuar në një fushë të caktuar. Kurse Kur’ani parashtron parime në sociologji, ekonomi, drejtësi, psikologji, politikë, ushtri, mjekësi, fizikë, biologji, pra në çdo fushë; flet për të vërtetat themelore të asaj fushe dhe diskuton për të shkuarën e për të ardhmen. Cila mendje e pranon se një libër të tillë e ka shkruar një person që nuk dinte shkrimin dhe leximin dhe nuk kishte asnjërin prej mundësive të sotme teknike e shkencore? Askush me mendje në kokë nuk mund të përdorë në emër të Allahut shprehjet që kanë të bëjnë me krijimin, me dhënien e jetës dhe të vdekjes, akte këto që i përkasin Pozitës Hyjnore. Askush nuk mund të flasë kurrë për krijimin e qiejve, tokës, yjeve, maleve, pemëve, kafshëve dhe njerëzve, si dhe për jetën e cila ende qëndron si një enigmë më vete para shkencëtarëve. Edhe nëse flet, nuk mund të mbledhë asnjë përkrahës dhe fjalët kurrë nuk mund t’i kenë jetë të gjatë. Secili autor në veprën e vet përgjithësisht mbetet në ndikimin e kushteve dhe të mjedisit ku jeton si dhe të

---

⁷⁷ Për më tepër rreth këtyre zbulimeve shkencore lexo librat: *“Mrekullitë e Kur’anit”*, Harun Jahja, Stamboll 2002, dhe *“Mrekullia e Kur’anit”*, Muhamed Muteveli Esh-Sharavi, Prishtinë 1996.

ngjarjeve të përjetuara pa pasur mundësi të dalë jashtë një periudhe të ngushtë kohore. Kurse, kur e lexojmë Kur'anin, vëmë re se ai përdor shprehje kategorike për fillimin dhe fundin e gjithësisë, për krijimin e njeriut dhe jetën e tij të ardhshme dhe, duam apo s'duam, jemi të detyruar të themi se "kjo s'mund të jetë fjalë njeriu"!⁷⁸

Merreni Kur'anin dhe lexoni ndodhitë që janë përshkruar aty dhe kenë për të parë se me çfarë stili të lartë janë treguar ato. Asnjë mënyrë e bukur e të treguarit nuk mund t'i afrohet asaj të Kur'anit, qoftë ky libër historie, morali, letërsie, i shkruar në çfarëdo gjuhe, në arabisht, turqisht, frëngjisht etj. Aq bukur përshkruhet e vërteta, saqë njeriu arrin ta përfytyrojë si diçka të prekshme, konkrete, atë që i tregohet. Kjo i ngjall njeriut besimin se Kur'ani është fjala e mrekullueshme e Zotit të Vërtetë.⁷⁹

Shkencëtari dhe profesori i Universitetit të Parisit dhe anëtar i Akademisë së Shkencave të Francës, Dr. Maurice Bucaille rreth kësaj teme shkruan: *"Vështirimi i mësipërm e bën të paqëndrueshme hipotezën e parashtruar nga ata që e shohin Muhamedin si autor i Kur'anit. Si kishte mundur një njeri, nga të qenit analfabet, të bëhej autori më i rëndësishëm sa i përket meritave letrare në gjithë literaturën arabe? Si kishte mundur të shpallte të vërteta të natyrës shkencore që asnjë genie tjetër njerëzore nuk kishte mundur t'i zhvillonte*

---

⁷⁸ "Nën hijen e Besimit- 2", fq. 137,139.

⁷⁹ Një pyetje drejtuar dijetarëve musliman dhe përgjigja e A. Guliamit, Tiranë 2005, fq. 23.

FENOMENI I SHPIFJEVE
NDAJ KUR'ANIT FAMËLARTË

*në atë kohë dhe gjithë këtë pa bërë qoftë edhe gabimin më të vogël në deklarinimin e tij rreth kësaj çështjeje”.*⁸⁰

Profesori Alfred Kroner⁸¹, i cili është njëri nga gjeologët më të njohur botërorë, ka thënë: *“Duke menduar për shumë nga këto pyetje dhe duke menduar nga erdhi Mubamedi, mendoj se është gati e pamundur që ai të kishte patur njohuri për gjëra si zanafilla e përbashkët e gjithësisë, sepse shkencëtarët këtë e zbuluan vetëm para disa vitesh me metoda teknologjike shumë të ndërlikuara dhe të përparuara”.*⁸²

E ftojmë lexuesin e sinqertë të persiasë dhe të logjikoje rreth këtyre fakteve.

---

⁸⁰ Mauricie Bucaille, *“The Bible, The Qur’an and Science”*, 1978, fq. 125, sipas Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *“Kush e shkroi Kur’anin”*, fq. 37-38; shiko dhe Ahmed Deedat, *vep. e cit.*, fq. 25.

⁸¹ **Profesori Alfred Kröner** (lindur më 8 shtator 1939 në Kassel, vdiq 22 maj 2019 në Freiburg) ishte Profesor Gjerman i Gjeologjisë në Universitetin Johannes Gutenberg në Mainz, të Gjermanisë.

⁸² Mustafa Steven Nicholas & Tariq Nelson, *vep. e cit.*, fq. 38, shiko edhe: Abdul Mexhid Ez-Zendani, *“Mrekullitë shkencore të Kur’anit”*, Prishtinë, 2002, fq. 15.

KUR'ANI ËSHTË PADYSHIM FJALA E ALLAHU XH.SH.

Kur'ani është libri me i lexuar në botë. Vargjet e tij janë recituar me dashuri e respek dhe janë memorizuar e zbatuar në praktikë nga besimtarët myslimanë në mbarë botën që prej shekullit të shtatë kur Kur'ani iu shpall Muhamedit s.a.v.s., prej Zotit si shpallja e fundit hyjnore dhe si dëshmi deri në Ditën e gjykimit. Besimtarët frymëzohen, gjejnë ngushëllim dhe shpesh impresionohen nga stili letrar, harmonia dhe imagjinata poetike e Kur'anit Famëlartë, sidomos kur e lexojnë atë me zë.

Ndryshe nga shpalljet e tjera, Kur'ani është unik për vërtetësinë dhe saktësinë e përmbajtjes së tij. Në të nuk gjendet asnjë informacion shkencor i cili nuk është vërtetuar nga shkencëtarët. E njëjta gjë është provuar edhe me kontekstin historik të tij. Megjithatë, ajo ç'farë e bën Kur'anin të qëndrojë bindshëm në krye të shpalljeve hyjnore, është fakti që fjalët e tij janë ruajtur të pa ndryshuara dhe janë përcjellë në mbarë botën Islame në gjuhën origjinale, ashtu siç zbriti (në Arabisht).

Kur'ani mbetet i vetmi libër i cili mund të memorizohet i tëri prej njerzëve të të gjitha moshave, niveleve intelektuale, por edhe prej kombeve që nuk janë arabë. Ky fakt e bën atë të quhet me të vërtetë një nga mrekullitë që shoqëruan Muhamedin s.a.v.s. në pejgamberinë e tij.

Ky libër i mahnitshëm, me përsosmërinë e tij të lartë gjuhësore e letrare si dhe me precizitetin shkencor, arrin të depërtojë thellë në zemrat e atyre që e lexojnë dhe të memorizohet prej tyre pavarësisht nga niveli intelektual apo gjuha të cilën ata flasin.

A është shkruar gjerë më sot, vallë, një libër i cili t'i përshtatet njeriut të çdo shtrese, moshe e niveli, qoftë ai me shkollë a njeri i thjeshtë, mendimtarë a akademik, fizikant a kimist, madje edhe çoban, nga i cili të kuptojë e përfitojë kushdo?

Kur'ani është libri i vetëm që shfaqet në çdo vend, që shpërndan dritë si dielli, dhe tek i cili, duke e lexuar, gjejnë parime e zgjidhje për rrugën dhe profesionin, shërim për hallet dhe shkëlqim për idetë e tyre, poeti, oratori, sociologu, ekonomisti, juristi, administratori, politikani, edukatori, nxënësi, lutësi etj. etj.⁸³

Nuk ka libër tjetër, përveç Kur'anit, që mund të lexohet disa herë pa u mërzitur. Sa e sa vepra të zgjedhura, shkrime ideore dhe poezi e humbin origjinalitetin dhe vlerën, sa e sa vepra aktuale durojnë a s'durojnë vetëm disa vite, madje disa muaj. Ato e humbin edhe vlefshmërinë, edhe vlerën aktuale dhe hidhen e grisen si një gazetë, kurse Kur'ani, jo vetëm që nuk zbehet e vjetrohët as si fjalë, as si lexim, as si përmbajtje e kuptim, as si origjinalitet e aktualitet dhe as si drejtësi e vleshmëri, por çdo ditë që kalon, shpirtërave, ndërgjegjeve, mendjeve dhe zemrave u jep frymëzime të reja, u ofron ide

---

⁸³ "Nen hijen e Besimit- 2", fq 133.

dhe njohuri të një niveli më të përparuar dhe e ruan rininë e freskinë duke u bërë çdo ditë më i ri e më i freskët.⁸⁴

Rrallë ka ndonjë libër në histori që është sulmuar me aq vrazhdësi dhe është mbrojtur me aq zell dhe dëshirë të zjarrtë sa Kur'ani. Tani do t'i paraqiten lexuesit disa nga mendimet e dijetarëve të shquar botërorë, të cilët, pas studimeve të thella që i bënë Kur'anit të Madhërisëm, deklaruan:

Laura Vaglieri⁸⁵ (studiuse Italiane) - *“Kur'ani deri te brezi ynë është përcjell me një transmetim të përpiktë përmes një zinxhiri të pashkëputur dhe teksti i tij ka mbetur i pastër dhe i pandryshuar gjatë shekujve dhe i tillë do të mbetet derisa të ekzistojë jeta në sipërfaqen e tokës”.*

Philip Hitti⁸⁶, për metodën e ligjërimit të Kur'anit thotë: *“Ajo është aq e lartë, saqë nuk mund të krabasobet me të tjera, nuk mund të kopjohet, të emitohet etj.”.*

Carls Mills⁸⁷, nisur nga pasuria e stilit të Kur'anit, shpreh se *“ai zotëron një aparençë të tillë të lartë, të papërkthyeshme e të papërsëritshme”.*

---

⁸⁴ Po aty, fq. 133, 134.

⁸⁵ **Laura Veccia Vaglieri** (1893 - 1989) ishte një orientaliste italiane, studiuese e studimeve arabe dhe islame në Itali, Veccia Vaglieri shërbeu si profesor në Universitetin Lindor të Napolit dhe ishte autor i librave për analizën historike dhe institucionale të botës arabe dhe muslimane.

⁸⁶ **Philip Khuri Hitti** (22 qershor 1886 – 24 dhjetor 1978) Me origjinë libaneze, ka doktoruar në Universitetin Kolumbia. Ka ligjëruar në Universitetin amerikan në Bejrut dhe Pernston. Është zgjedhur anëtar i shumë shoqatave dhe akademive shkencore.

Clement Huart⁸⁸ - *“Kur’ani si fjalë e Allahut iu komunikua Muhamedit nëpërmjet revelacionit”.*

Artur Belegri - *“Kur’ani i Madhërueshëm është mrekullia më e fuqishme e Pejgamberit tonë, dërguar me anë të ëngjëllit”.*

Mr. Roduell - *“Njeriu gjatë leximit të Kur’anit mbetet mes mahnitjes”.*

Di Kastro (studiuues francez) - *“Injorimi ynë kurrsesi nuk do të thotë se Kur’ani nuk ishte dhe nuk vazhdon të jetë libër hyjnor, me ndikim të madh në psikologjinë e njeriut”.*

L. Weiss⁸⁹ (studiuues i Kur’anit) - *“Nga Kur’ani mua më del një zë më madhështor se sa zëri i Muhamedit s.a.v.s... Kur’ani që u ligjërohej arabëve në shekullin VII dhe tundte thellësitë e tyre shpirtërore, edhe sot ka të njëjten fuqi si për lexuesin e shekullit të XX-të, ashtu edhe për lexuesin e shekullit të XXV-të”.*

---

⁸⁷ **Carls Mills**, (Charles Wade Mills është një filozof nga Xhamajka, i lindur në vitin 1951. Ai është i njohur për punën e tij në filozofinë shoqërore dhe politike, veçanërisht në teorinë politike opozitare si në qendër të klasës, gjinisë dhe racës. Mills është Profesor i nderuar i Filozofisë në Qendrën e Diplomimit, Universiteti i Qytetit të New York, në New York City.

⁸⁸ **Clément Huart** (16 shkurt 1854 - 30 dhjetor 1926) ishte një orientalist, botues dhe përkthyes francez i shkrimeve persiane, turke dhe arabe.

⁸⁹ **Muhamed Asad (Leopold Weiss)** - 2 korrik 1900 - 20 shkurt 1992, ishte një gazetar, udhëtar, shkrimtar, gjuhëtar musliman me origjinë austro-hungareze, diplomat dhe studiuues islam. Asad ishte një nga muslimanët më me ndikim evropian të shekullit të 20-të.

Hamilton A. R. Gibb⁹⁰ - *“Kështu, pra, po të ishte Kur’ani vepër e tij (Muhamedit), atëherë njerëzit tjerë do të kishin mundur të bënin gara me të. Le t’i krijojnë vetëm dhjetë vargje, të cilat do të ishin të ngjashme, por, nëse këtë nuk mund ta bëjnë, (e këtë me siguri nuk janë në gjendje) atëherë Kur’anin dubet ta pranojnë si mrekulli jashtëzakonisht të qartë”*.⁹¹

---

⁹⁰ **Sir Hamilton A. R. Gibbi.** Ka jetuar nga viti 1895 deri më 1967. Konsiderohet prijës i orientalistëve anglezë. Ka qenë profesor i gjuhës arabe, në Universitetin e Londrës, më 1930 dhe profesor në Universitetin e Oksfordit, që nga viti 1937.

⁹¹ Këto thënie gjenden tek: Zgjimi Islam, viti IX, nr. 5/ Qershorë 2004, Prishtinë, “Thëniet e mendimtarëve me famë botërore rreth: Islamit, Kur’anit dhe Muhamedit a.s.”, Senad Makoviç; dhe te, “Lëkundjet që solli shekulli”, fq. 106.

PËRFUNDIM

Argumentet që cekëm deri më tani, tregojnë qartazi se Kur'ani është libër, fjalë e Allahut xh.sh., dhe jo vepër e Muhamedit s.a.v.s., as e arabëve, as e xhinnëve, dhe as kopje e burimeve çifuto-krishtere.

Disa nga karakteristikat kryesore të Kur'anit Famëlartë janë:

- a) Pastërtia në të shprehur.
- b) Transmetimi i lajmeve të padëgjuaara më parë, të ndodhura e të pandodhura.
- c) Mos ekzistenca e gabimeve në të.
- d) Kuptimplotë.
- e) Vërtetësia e lajmeve.
- f) Ligj i përsosur, i përshtatshëm për çdo kohë e çdo vend.
- g) I pajisur me një kod matematikor të admirueshëm e të mrekullueshëm.
- h) Burim i shkencave dhe dijeve.
- i) Sfidë ndaj dijes dhe dijetarëve, etj.etj.⁹²

---

⁹² Muhamed Sytari, Hap pas hapi me “Udhën Islame”, fq. 53-54

FENOMENI I SHPIFJEVE NDAJ KUR'ANIT FAMËLARTË

Atyre që akoma vazhdojnë të besojnë se Kur'ani është vepër e dikujt tjetër, përveç Allahut xh.sh., u këshilloj të lexojnë ajetin Kur'anorë:

“A nuk përsiatin ata për Kuranin! Sikur ai të mos ishte prej Allahut, do të gjenin në të shumë kundërthënie”. (En Nisa, 82.)

E, nëse akoma vazhdojnë të jetojnë në botën e ankthit dhe të dyshimit, Zoti i udhëzofte!

Këtë kapitull po e përfundoj me fjalët e Allahut xh.sh. në Kur'anin e Madhërisëm:

“Nuk ka dyshim se ky (Kur'an) është shpallje (zbritje) e Zotit të botëve”. (Esh Shuara, 192.)

“E ju gjithsesi do ta kuptoni pas pak kohe vërtetësinë e tij”. (Sad, 88.)

SHKËPUTUR NGA LIBRI:

FENOMENI I SHPIFJEVE
NDAJ KUR'ANIT FAMËLARTË

SHËNIME PËR AUTORIN:

Senad Maku, i lindur me 07 Prill 1982, në Ulqin, Mali i Zi. Shkollën fillore e përfundoj në vendlindje në Ulqin, ndërsa shkollën e mesme, në *Medresenë Alauddin* në Prishtinë.

Ndërsa studimet universitare i përfundoi në Prishtinë, në *Fakultetin e Studimeve Islame* dhe në *Fakultetin Juridik*.

Më pastaj vazhdoi studimet Postdiplomike Master, drejtimi “*Teologji Islame në kontekstin Evropian*”, në *Fakultetin Teologjik* në Prishtinë, si dhe studimet Postdiplomike Master, drejtimi *Civil, Fakulteti Juridik*, në Universitetin e Prishtinës “Hasan Prishtina”.

Ka një aktivitet të gjërë botues e shkencor në revista e gazeta, pjesmarrje aktive në konferenca, simpoziume dhe aktivitete të tjera fetare e shkencore, brenda dhe jashtë vendit.

Fusha e Specializimit:

1. Islamologji, Studime krahasimtare të feve, konkretisht, Islam – Krishterizëm (Studim i librave të shenjta)
2. Shkencave juridike – drejtësi, Studime krahasimtare mes drejtës së Sheriatit dhe drejtës Laike.

Veprat e tij të botuara:

SHËNIME PËR AUTORIN:

1. *“Shpifjet ndaj të vërtetave Islame”*, botimi i parë, 2007, botimi i dytë, 2020. (në gj. shqipe)

2. *“TRINITETI – Misteri shekullor i krishterimit”*, botimi i parë, 2009, botimi i dytë, 2017. (në gj. shqipe)

3. *“Potvore o istinama islama” (Shpifjet ndaj të vërtetave Islame)*, botimi i parë, 2020. (në gj. boshnjake)

4. *“TROJSTVO – Vjekovna misterija hrišćanstva” (TRINITETI – Misteri shekullor i krishterimit)*, botimi i parë, 2020. (në gj. boshnjake)

Veprat tjera ende të pabotuara:

1. *“Institucioni i martesës, nga këndvështrimi i drejtës Laike dhe i drejtës së Sheriatit”*.

2. *“Trashëgimia ligjore me vështrim krahasues në të drejtën Laike të vendeve të rajonit dhe të drejtën e Sheriatit”*.

3. *“Doktrina e kryqëzimit të Jezusit/Isaut nga këndvështrimi krishter dhe islam”*.

Webfaqja personale e autorit:

Studime krahasimtare e Librave të Shenjta.

www.bibladhekurani.com

LITERATURA E SHFRYTËZUAR

1. Kur'ani – Përkthim me komentim i H. Sherif Ahmetit.
2. Kurani i Madhërishëm – Kuptimet e tij në gjuhën shqipe, përktheu prof. Hasan I. Nahi, Tiranë, 2016.
3. Bibla – Diodati i Ri përkthim 1991-94.
4. Abdulati, Hamude, *“Islami në Fokus”*, Shkup 2000.
5. Bucaille, Dr. Maurice, *“Bibla, Kur’ani dhe Shkenca”*, Gjakovë (pa vit botimi).
6. Bislimi, Taxhedin, *“Hyrje në shkencën e Usuli Fikehut”*, Shkup 2003.
7. Cvitković, Dr. Ivan, *“Rječnik religijski pojmova”*, Sarajevo 2005.
8. Deedat, Ahmed, *“Kur’ani- Mrekullia e mrekullive”*, Podujevë (pa vit botimit).
9. El-Mubarekfuri, Saffijurrahman, *“Nektari i Vulosur i Xhennetit”*, Prishtinë 2001.
10. Esh-Sharavi, Muhamed Muteveli, *“Mrekullia e Kur’anit”*, Prishtinë 1996.
11. El-Hindi, Rahmetullah, *“Triumfi i të Vërtetës”*, Shkup 1998.

12. Ez-Zendani, Abdul Mexhid, “*Mrekullitë shkencore të Kur’anit*”, Prishtinë 2002.
13. *Fjalori i gjuhës shqipe*, Tiranë 1980.
14. Findley, Paul, “*Mjaft me beshtje*”, Shqipëri 2004
15. G. F., “*Nen bijen e Besimit-2*”, Tiranë 2004.
16. G. F., “*Lëkundjet që sollë shëkulli*”, Tiranë 1998.
17. Ghonem, Mohamed, “*200+ ways the Quran corrects the Bible*”, Brooklyn NY.
18. Ibrahim, Halil, “*Islami dhe Krishterimi*”, botim i parë 2004
19. Ibrahim, Nexhat, “*Leksikoni Islam*”, Shkup, 2012
20. Imam Neveviu, “*Rijadus-Salibin*”, Prishtinë 1997
21. Irfan Abazi, Taxhedin Beslimi, Faredin Ebibi, Jusuf Zimeri, “*E drejta familjare në Islam*”, Shkup 1996
22. Jahja, Harun, “*Mrekullitë e Kur’anit*”, Stamboll 2002
23. Jahja, Harun, “*Popujt e zhdukur*”, Stamboll 2002
24. Kukaj, Tahir, “*Besueshmëria e citateve Kur’anore dhe atyre Biblike*”, Prishtinë 2005.
25. Kardavi, Dr. Jusuf, “*Fetva Bashkohore II*”, Prishtinë 2002.
26. Lings, Martin, “*MUHAMMAD, his life based on the earliest sources*”, Australia 1983.
27. Musavi Llari, Sejjid Muxhtebe, “*Islami dhe Civilizimi Perëndimorë*”, Gjilan 2004.
28. Murtezai, Ekrem, “*Fjalori i feve*”, Prishtinë 2000.

29. Mahmud, Mustafa, *“Rruga për njohjen e Zotit”*, Shkup 2011.
30. Nicholas, Mustafa Steven & Nelson, Tariq, *“Kush e shkroi Kur’anin”*, Prishtinë 2006.
31. Nijazi, Hamza Mustafa, *“Burimet e Kur’anit”*, Mitrovicë 1996.
32. Rida, Muhamed Rashid, *“Të drejtat e gruas në Islam”*, Tiranë 2006.
33. Sytari, Muhamed, *“Përpyeje të dështuara”*, Shkodër 2003.
34. Sytari, Muhamed, *“Hap pas hapi me ‘Udhën Islame’”*, Shkodër 2004
35. Sinani, Ajni, *“Të tjerët për Islamin”*, Prishtinë 2005
36. Sabuni, Muhamed Ali, *“Dyshimet dhe të pavërtetat rreth shumësisë së grave të Pejgamberit a.s.”*, Tiranë 2000
37. Smith, Joseph, *“Muhamedi- A është Profet?”*, Prishtinë 2001
38. Topallioğlu, prof. Dr. Beqir, *“Gruaja në Islam”*, Stamboll 2000
39. Topbash, Osman Nuri, *“Frymera meshire nga Muhamedi”*, Stamboll 2004
40. Një pyetje drejtuar dijetarëve musliman dhe përgjigja e A. Guliamit, Tiranë 2005
41. Edukata Islame, nr. 24, Prishtinë 1979
42. Edukata Islame, viti XXXV, nr. 77, Prishtinë 2005
43. Edukata Islame, nr. 78, Prishtinë 2006

44. Takvim 1993, Prishtinë, *“Jomuslimanët për Kur’anin”*- Hajrullah Hoxha.
45. Dituria Islame, viti IX, nr.178, Maj 2005, Prishtinë, *“Koncepti i Zotit në Bibël dhe në Kur’an”* – Senad Makoviq
46. Dituria Islame, viti IX, nr.180-181, Korrik - Gusht 2005, Prishtinë, *“Koncepti Pejgamberik në Bibël dhe në Kur’an”* – Senad Makoviq
47. Dituria Islame: Nr. 1, viti 1986; Nr. 20, viti 1990; Nr. 22-23, viti 1991; Nr. 24, viti 1991; Nr. 25, viti 1991; Nr. 30-31, viti 1991; Nr. 36 viti 1992; Nr. 51, viti 1993; Nr. 71, viti 1995; Nr. 98, viti 1998; Nr. 99, viti 1998.
48. Zgjimi Islam, viti IX, nr. 5/ Qershorë 2004, Prishtinë, *“Thëniet e mendimtarëve me famë botërore rreth: Islamit, Kur’anit dhe Muhamedit a.s.”*- Senad Makoviq
49. www.islamidhekrishterimi.com
50. www.bibladhekurani.com
51. www.en.wikipedia.org
52. www.bismikaallahuma.org
53. www.sedatislami.com
54. www.zeriislam.com
55. www.radioislame.com
56. www.ardhmeriaonline.com
57. www.newadvent.org

PËRMBAJTJA

Error! Bookmark not defined.

HYRJE

A ËSHTË MUHAMEDI AUTORË I KUR'ANIT

PASURIA SI MOTIV?

DËSHIRA PËR PUSHTET DHE LAVDI?

BASHKIMI DHE ÇLIRIMI I ARABËVE?

A JANË ARABËT AUTORË TË KUR'ANIT?

A JANË XHINËT AUTORË TË KUR'ANIT?

A ËSHTË KUR'ANI KOPJE E BURIMEVE HEBREO-
KRISHTERE?

KUR'ANI – FJALA E PËRJETSHME E ZOTIT DREJTUAR
NJERËZIMIT

KUR'ANI ËSHTË PADYSHIM FJALA E ALLAHU XH.SH
PËRFUNDIM

SHËNIME PËR AUTORIN

LITERATURA E SHFRYTËZUAR

PËRMBAJTJA

Titulli:
A është Kurani vepër e njeriut ?

Autori:
Ma.sci. Senad Maku

Recensent:
Prof.Dr. Zija Abdullahu
Ma.sci. Mirsad Asllani

Redaktor gjuhësorë:
Feriz Gashi

Botim në formatin elektronik

Ulqin, 2020

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9991-2-4
COBISS.CG-ID 12916996

